To:) (DJZ/KWALITEIT)[ ]; Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT)[Uijlenbroek]; Hauten, M (Michiel) van den (MT)[Hauten]; Diepstraten, F (Frances) (MT)[Diepstraten];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (BLKB/SECR)[ ]; Wiersema];];) (FISCALITEIT)[(FISCALITEIT)[ ]; Lamers, MJH (Marjo) (MT)[Lamers];) (BEDRIJF)[ ]; N) (BOA/Advies)[ ];) (BOA/Advies)[ ]; Obbink, NST (Niels) (HDFEZ)[Obbink];) (DJZ/PUBLIEK)[ ];];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (COMM)[ ];) (COMM)[(DB/FRI)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];];];) (HDFEZ/BC)[ ];];) (DB/FRI)[ ];];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (UITVOERINGSBELEID)[ ];) (BEDRIJF)[ ];) (DB/FRI)[ ];) (HDFEZ/BC)[ ]; Bogtstra, MS (Marijke) (DJZ/MT)[Bogtstra]; BDG]; (BEDRIJF)[ ]
From:) (UITVOERINGSBELEID)
Sent: Tue 11/12/2019 10:04:06 AM
Importance: Normal
Subject: RE: departementbreed overl inz CAF
MAIL_RECEIVED: Tue 11/12/2019 10:04:08 AM
Brief Aanpak en oplossing gedupeerde ouders CAF 11 12november 2019.schoon700.docx
Brief Aanpak en oplossing gedupeerde ouders CAF 11 12november 2019.revisie700.docx
CAF tabellen toezeggingen.docx
Verantwoording uitvoeren WOB verzoek RTL Nieuws def concept met quotes.docx

Ha en anderen,

In de bijlage de nieuwe versie van de brief. Reacties graag vandaag naar en mij in de schone versie.

De CAF tabellen met toezeggingen en quotes uit het Wob verzoek zijn ook bijgevoegd.

Groeten,

Van:) (DJZ/KWALITEIT) <
Verzonden: dinsdag 12 november 2019 09:25
Aan:) (UITVOERINGSBELEID) <; Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT) <Uijlenbroek >; Hauten, M (Michiel) van den (MT) <Hauten >; Diepstraten, F (Frances) (MT) <Diepstraten >;) (UITVOERINGSBELEID) <;) (BLKB/SECR) <; Wiersema <Wiersema >;) (FISCALITEIT) <; (FISCALITEIT) <; Lamers, MJH (Marjo) (MT) <Lamers >;) (BEDRIJF) <; N) (BOA/Advies) <;) (BOA/Advies) <; Obbink, NST (Niels) (HDFEZ) <Obbink >;) (DJZ/PUBLIEK) <;) (UITVOERINGSBELEID) <;) (COMM) <;) (COMM) <; (DB/FRI) <;) (UITVOERINGSBELEID) <;) (UITVOERINGSBELEID) <; . <; . <;) (HDFEZ/BC) <;) (DB/FRI) <; ;) (UITVOERINGSBELEID) <;) (UITVOERINGSBELEID) <; ,) (BEDRIJF) <;) (DB/FRI) <; .

[redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>; Bogtstra, MS (Marijke) (DJZ/MT) <Bogtstra>;
BDG Belastingdienst <[redacted] (BEDRIJF) <[redacted]>
Onderwerp: RE: departementbreed overl inz CAF

[redacted],

Is inmiddels een nieuwe versie van de brief beschikbaar? Wij (DJZ) hebben nog niets ontvangen.

Groet,

[redacted]

Verzonden met BlackBerry Work
(www.blackberry.com)

Van: [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>

Datum: maandag 11 nov. 2019 2:26 PM

Aan: Uijlenbroek, JJM (Jaap) (MT) <Uijlenbroek>, Hauten, M (Michiel) van den (MT) <Hauten>, Diepstraten, F (Frances) (MT) <Diepstraten>, [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted] (BLKB/SECR) <[redacted]>, Wiersema, [redacted]) (FISCALITEIT) <[redacted]>, [redacted] (FISCALITEIT) <[redacted]>, Lamers, MJH (Marjo) (MT) <Lamers>, [redacted]) (BEDRIJF) <[redacted]>, [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>, [redacted]) (BOA/Advies) <[redacted]>, Obbink, NST (Niels) (HDFEZ) <Obbink>, [redacted]) (DJZ/PUBLIEK) <[redacted]>, [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted]) (COMM) <[redacted]>, [redacted]) (COMM) <[redacted]>, [redacted] (DB/FRI) <[redacted]>, [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>, [redacted] (DJZ/KWALITEIT) <[redacted]>, [redacted]) (DB/FRI) <[redacted]>, [redacted]) (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted] (UITVOERINGSBELEID) <[redacted]>, [redacted]) (BEDRIJF) <[redacted]>, [redacted]) (DB/FRI) <[redacted]>, [redacted]) (HDFEZ/BC) <[redacted]>, Bogtstra, MS (Marijke) (DJZ/MT) <Bogtstra>, BDG Belastingdienst <[redacted]>, [redacted] (BEDRIJF) <[redacted]>

Onderwerp: RE: departementbreed overl inz CAF

Allen,

Bijgaand een kort verslag van het departementsbrede overleg CAF van zojuist.

Groeten,

[redacted]

Tabel 1: Afgeronde toezeggingen CAF

Nr.	Datum toezegging	Vindplaats	Afgeronde toezegging
1	11-okt-18	Brief, 31066 nr. 434	Herbeoordeling van de lopende CAF-11 beroepszaken.
2	11-okt-18	Brief, 31066 nr. 434	Schadevergoeding vanwege schending van de redelijke termijn bij bezwaarafhandeling.
3	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Om te voorkomen dat ouders verder in de problemen komen, is besloten dat in afwachting van de adviezen van de Adviescommissie de (dwang) invordering en verrekeningen met lopende toeslagen in deze CAF 11 met onmiddellijke ingang zal worden opgeschort.
4	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Samen met de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid nader onderzoeken of in dergelijke situaties tot een meer proportionele benadering kan worden gekomen.
5	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	De Kamer informeren over gesprekken met ouders.
6	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Voor medewerkers van Toeslagen zijn de (historische gegevens over de) tweede nationaliteit niet meer in de systemen raadpleegbaar. De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen is eind dit jaar gereed.
7	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Benadrukt wordt dat etnisch profileren ten strengste wordt afkeurt. Om elke twijfel hierover weg te nemen is het goed dat de Autoriteit Persoonsgegevens onderzoek doet naar de verwerking van bijzondere persoonsgegevens zoals nationaliteit bij de Belastingdienst. De Staatssecretaris zal bij de AP ook het belang hiervan aangeven.
8	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	BD werkt volledig mee aan AP onderzoek.
9	19-jun-19	Debat AO – Belastingdienst, 31066 nr. 513	Schriftelijk informeren over hoe het proces rond de opdrachtverlening aan de EDP-auditors inzake het zoeken van aanvullende stukken in de CAF 11-zaak is verlopen.
10	28-jun-19	Brief met antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 517	Indien doorzoeking FIOD-CAF schijf tot nieuwe informatie leidt zal de Kamer geïnformeerd worden.
11	28-jun-19	Brief met antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 517	Om te voorkomen dat ouders in deze CAF 11 zaak (verder) in problemen kunnen komen, wordt de toezegging uitgebreid met betrekking tot opschorten, ook bij andere toeslag- en/of belastingschulden.
12	28-jun-19	Brief met antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 517	Over de periode van de opschorting zal geen invorderingsrente in rekening worden gebracht.
13	28-jun-19	Brief met antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 517	Toesturen van de cultuurscan van de ADR.
14	28-jun-19	Brief met antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 517	De Kamer informeren bij de volgende voortgangsrapportage over de Belastingdienst over de invulling van het externe onderzoek naar de opvolging van de aanbevelingen van de Commissie onderzoek Belastingdienst, de commissie Borstlap/Joustra, over met name de cultuur bij de Belastingdienst.
15	2-jul-19	Brief, 31066 nr. 498	Meer aandacht voor cultuur bij Belastingdienst: bij de volgende voortgangsrapportage een passage over cultuur.
16	3-jul-19	Brief, 31066 nr. 501	De brieven en e-mails worden overhandigt aan de adviescommissie uitvoering toeslagen.
17	4-jul-19	Debat AO - stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 520	Toezegging dat de Kamer uiterlijk 1 oktober nog eens zal informeren over de stand van zaken omtrent de schadevergoeding voor de betrokken ouders.
18	4-jul-19	Debat AO - stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 520	Toezegging dat de Kamer zal worden geïnformeerd over het mogelijke verschil tussen het aantal stukken waar de landsadvocaat over beschikte en het aantal stukken dat deel uitmaakte van de WOB-procedure in juni 2018.
19	4-jul-19	Debat AO - stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 520	Toezegging dat niet dezelfde mensen die voor CAF 11 procesmatig verantwoordelijk waren ook bij het huidige onderzoek naar CAF 11 betrokken zijn.
20	4-jul-19	Debat AO - stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 520	de Tweede Kamer direct informeren over het advies van Commissie Donner als dat beschikbaar zal komen.

21	4-jul-19	Debat AO - stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 520	De schade geleden door de ouders in 2012 en 2013 ook vergoed zal worden, inclusief voor de ouders die niet in bezwaar zijn gegaan en de ouders die de terugvorderingen van de toeslagen wel betaald hebben
22	4-jul-19	Motie VAO stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 503	Omtzigt c.s.; gedupeerde ouders spoedig schadeloosstellen + tussenrapportage uiterlijk 1 oktober
23	4-jul-19	Motie VAO stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 508	Lodders c.s.; Pijler Cultuur toevoegen aan Jaarplan 2020
24	4-jul-19	Motie VAO stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 509	Omtzigt en Lodders; richtlijn klokkenluiders implementeren, specifiek CAF 11 klokkenluider, in oktober rapporteren over uitvoering van motie
25	4-juli-19	Motie VAO stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 506 (eerste deel)	Van Weyenberg c.s.; borgen dat de Belastingdienst een dubbele nationaliteit niet meer als risico-indicator gebruikt bij het toekennen van toeslagen.
26	9-jul-19	Brief, 31066 nr. 510	Indien een belanghebbende in CAF rechtszaken verzoekt om de procedure tijdelijk aan te houden zal dit door Toeslagen vanzelfsprekend worden ondersteund. Actief zal de mogelijkheid om rechtszaken aan te houden via de advocaten bij alle belanghebbenden in CAF rechtszaken onder de aandacht worden gebracht.
27	12-jul-19	Brief, 31066 nr. 512	Toeslagen zal per direct in rechtszaken de menselijke maat hanteren.
28	12-jul-19	Brief, 31066 nr. 512	Indien een belanghebbende in CAF-rechtszaken verzoekt om de procedure tijdelijk aan te houden zal dit door Toeslagen vanzelfsprekend worden ondersteund.
29	23-aug-19	Brief, 31066 nr. 518	Gedurende de procedure zal de Belastingdienst/ Toeslagen een gelakte versie van het (volgens de Belastingdienst/Toeslagen) volledige dossier doen toekomen aan zowel de belanghebbende als de rechter.
30	23-aug-19	Brief, 31066 nr. 518	Zoals te doen gebruikelijk krijgt de rechter voor zijn beoordeling ook een ongelakte versie van het (volgens de Belastingdienst/Toeslagen) volledige dossier.
31	5-sep-19	Brief 31066 nr. 519	Nadere informeren over vraag AUT aan ADR over afrondingsverschillen
32	12-sep-19	Toezegging bij VSO Ambtshalve toekenning kindgebonden budget	Naar aanleiding van de aangehouden motie Leijten/Kwint (35010 nr. 22) kijken naar het niet verrekenen met openstaande Toeslagen
33	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Diverse vaktechnisch waarborgen ingevoerd
34	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Collegiale toetsing bij beroepszaken wordt strikt voorgeschreven in een nieuwe werkinstructie
35	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Voor medewerkers van Toeslagen zijn de historische gegevens over de tweede nationaliteit niet meer in de systemen raadpleegbaar.
36	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Cultuur is tot vierde pijler van beheerst vernieuwen gemaakt.
37	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Tijdelijk extra personeelscapaciteit vrijgemaakt van andere dienstonderdelen voor het doorlichten van dossiers.
38	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Ambtelijke werkgroep met SZW die onderzoekt of meer proportionele benadering mogelijk is.
39	9-okt-19	Brief, 31066 nr. 530	In de kabinetsreactie wordt ingegaan op: 1. een aanpak over hoe gedupeerde ouders tegemoet worden gekomen, 2. met welke aanpak herhaling in de toekomst wordt voorkomen en, 3. een uitgebreide analyse en weging van alle beschikbaar gekomen informatie.
40	9-okt-19	Brief, 31066 nr. 530	Tezamen met de brief zullen de documenten gestuurd worden die ook onderdeel zijn van een Wob-verzoek.
41	4-nov-19	Toezegging bij het WGO van het pakket Belastingplan 2019	Analyse op de interne stukken, inclusief duiding en politieke weging.
42	4-nov-19	Toezegging bij het WGO van het pakket Belastingplan 2019	Toezeggingen opschorten (dwang)invorderingsmaatregelen.

Tabel 2: Lopende toezeggingen CAF

Nr.	Datum toezegging	Vindplaats	Lopende toezegging	Stand van zaken
1	11-okt-18	Brief, 31066 nr. 434	Intern onderzoek naar informatiebeheer bij Toeslagen	Zie brief
2	11-okt-18	Brief, 31066 nr. 434	Verbeteren vaktechnische inbedding van Toeslagen in de Belastingdienst	In gang gezet bij Toeslagen
3	21-mrt-19	Motie debat over evaluatierapport over het onterecht terugvorderen van kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 468	Omtzigt; een voorstel aan de Kamer te doen toekomen voor een extern onderzoek naar mogelijkheden tot verbetering van de praktische rechtsbescherming van de burger in belasting- dan wel toeslagzaken	Wordt opgepakt na Adviescommissie uitvoering toeslagen II
4	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Eind 2019 volledige verwijdering gegevens tweede nationaliteit bij Nederlanders uit de systemen	Wordt voor eind 2019 voltooid
5	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Terugkomen op verzoek uit motie Omtzigt rechtsbescherming in belastingzaken	Wordt opgepakt na Adviescommissie uitvoering toeslagen II
6	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Informeren over de voortgang van de deelname van Toeslagen in het traject 'Maatwerk in Dienstverlening' van de Secretarissen-Generaal, uitgevoerd door ABD Topconsult.	Tekstje opnemen in de brief, dan kan deze naar de tabel afgeronde toezeggingen
7	11-jun-19	Brief, 31066 nr. 490	Probleemanalyse grote uitvoeringsorganisatie begin 2020.	Loopt
8	4-jul-19	Motie VAO stopzetten kinderopvangtoeslag, 31066 nr. 506 (tweede deel)	Van Weyenberg c.s.; na onderzoeken AP en NO de kamer zo spoedig mogelijk informeren	Onderzoeken AP en NO zijn nog niet beschikbaar
9	9-jul-19	Brief, 31066 nr. 510	De bevindingen van de ADR zullen, zo snel als deze beschikbaar zijn, gedeeld worden met de Kamer en de Adviescommissie.	ADR rapport eind 2019 verwacht
10	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	De volledige verwijdering van gegevens over tweede nationaliteit in de systemen is eind 2019 gereed	Wordt voor eind 2019 voltooid
11	20-sep-19	Brief met 4 sets antwoorden op Kamervragen, 31066 nr. 529	Vaktechnische infrastructuur ook bij Toeslagen	In gang gezet bij Toeslagen
12	25-sep-19	Debat AO Belastingdienst	Gezamenlijk met de bewindspersoon van Sociale Zaken een kabinetsreactie te geven op het zwartboek Toeslagen van Kamerlid Leijten	In december verwacht
13	8-nov-19	Brief antwoorden WGO 35302 nr. XXX	Zo spoedig terugkomen op verzoek om de groep toeslagschuldenaren met opzet/grove schuld in te delen in categorieën naar grootte van de schuld	Loopt
14	15-nov-19	In deze brief	Instellen commissie van deskundigen	Loopt
15	15-nov-19	In deze brief	PM	Loopt

Concept

Verantwoording uitvoeren WOB verzoek RTL Nieuws dd. 26 juli 2019

- Na het ontvangen van het betreffende WOB-verzoek is gezorgd voor het verzamelen van de noodzakelijke informatie. Vanaf 24 september is door een projectgroep gewerkt aan het beoordelen van de (openbaarheid van de) verzamelde documenten op basis van de WOB en de AWR en een inhoudelijke analyse van de documenten op inhoud. De beoordeling op openbaarheid en de analyse zijn afgerond op 22-oktober 2019. In totaal zijn 1091 documenten beoordeeld.

- Basis van de beoordeling en de analyse vormt het zgn. Zylab bestand. Dit bestand omvat:

  - Deze documenten zijn verzameld via het doorzoeken op het trefwoord "CAF" in de documentregisters (Digidoc, de toegankelijke netwerkschijf en "Docgen")
  - het bevragen van medewerkers van de Belastingdienst die in het verleden betrokken waren bij CAF en/of het MT Fraudebestrijding,
  - de gevraagde bestandslijsten met uitzondering van de lijst bedoeld bij 3.8.
  - en de bestanden die door de EDP-ers zijn gevonden bij het uitvoeren van hun opdracht om de inhoud van de FIOD-Q-schijf te scannen op bestanden die gerelateerd zijn aan CAF-11
  - na deze eerste inventarisatieronde is op basis van de inhoud van de beoordeelde documenten verder gezocht naar documenten waar naar in de beoordeelde documenten verwezen werd. Indien deze werden aangetroffen zijn deze aan het Zylab-bestand toegevoegd.

- DGBD heeft de volledige set beoordeeld op vertrouwelijkheid. Alle documenten zijn via het vier-ogenprincipe beoordeeld. DJZ heeft vervolgens de juridische houdbaarheid van de vertrouwelijke passages getoetst en verwerkt. De gelakte set kan daarmee rekenen op het akkoord van zowel DGBD als DJZ. .

- Er is met DJZ frequent afstemming geweest over de wijze van het WOB-technisch beoordelen. Daarnaast heeft DJZ zorg gedragen dat 'derden' konden reageren op het feit dat zij voorkomen in de documenten van het WOB-verzoek en voor de verdere departementale afstemming. Het besluit en de notitie zijn door DJZ opgesteld. Deze zullen tezamen met de gelakte set in de week van 21 oktober de lijn in gaan.

- Er zijn twee producten opgeleverd: <1> een bestand met stukken die onder het verzoek vallen, waar nodig gelakt aan de hand van de bepalingen in de WOB en de AWR , <2>, een overzicht met relevante inhoudelijke bevinding. De inhoudelijke bevindingen volgen op hoofdlijn hieronder.

Inhoudelijk beeld op hoofdlijnen

Werkwijze CAF algemeen

- De toeslagensystematiek en daarbinnen de kinderopvangtoeslag is zeer gevoelig voor fraude door facilitators.
- CAF-team had prominente rol in de fraude-aanpak en kreeg waardering vanuit MT fraudebestrijding.
- Team CAF is transparant over doen en laten en de gevoelige issues. Dit wordt vooral inzichtelijk via de meer dan 100 weekverslagen. Daarin wordt op populaire toon gesproken over een veelheid aan 'acties' waarbij behalve kinderopvangtoeslag ook huurtoeslag, inkomstenbelasting etc. aan de orde komen.
  Enkele quotes:
  "Bij een gastouderbureau waarbij de personen erachter in het verleden ook al aantoonbaar hebben gefraudeerd, worden volgende week op meerder plaatsten tegelijk bezoeken gebracht aan gastouders. Het vermoeden bestaat dat alles fake is, maar om het stopzetten te rechtvaardigen moeten we een paar concrete gevallen hebben. Als dat is vastgesteld gaan alle kranen dicht (plm 130 gevallen). Ook zit daar een mogelijk IH gevolg aan. De te bezoeken personen zijn deze week met zorg uitgezocht. "

  "Ladies and gentleman, we got him. Dat waren de legendarische woorden van George |W. Bush bij de arrestatie van Saddam." (Het CAF-weekverslag maakt deze vergelijking bij de aanpak van een facilitator.)

  "Het kost veel moeite om door de hele keten tot en met verweer iedereen achter de aanpak van de valse kwitanties in de giftenaftrek te krijgen. Het is van belang dat de keten gesloten blijft, om aan de bewuste populatie duidelijk te maken dat het opvoeren van dergelijke aftrekposten zinloos is."

- Nationaliteit wordt soms genoemd.
  Quote: Bij een nieuw opgestarte zaak krijgen we vanuit het veld te horen dat huisartsen met name door hun allochtone klanten flink onder druk worden gezet om doktersverklaringen (dieet) af te geven

- Hierbij wordt ook verhaald over vormen van ' stoppen'. Een enkele toeslagencasus lijkt vergelijkbaar met CAF-11 - maar veelal is sprake van stoppen/tegenhouden in de zin van bijv. detectie aan de poort bij IH-systeemfraude, stoppen door signaleren voor uitworp IH en stoppen door het beëindigen van fraudeconstructies. Er is dan in voorkomende gevallen wellicht sprake geweest van een latere uitbetaling omdat de (voorlopige) aangifte door de inspecteur werd beoordeeld, net als dat kan bij andere aangiften die worden uitgeworpen. Er zijn geen indicaties dat er in de IH vanuit CAF trajecten zijn geweest vergelijkbaar met de CAF-11 problematiek.
- In enkele stukken zijn verwijzingen opgenomen naar het fenomeen "rekeningnummers poetsen". Dit blijkt te gaan om het blokkeren van uitbetalingen van toeslagen op specifieke bankrekeningnummers, waarbij het vermoeden van fraude aanwezig is.
- De inzichten vanuit het CAF-team werden op medewerkers- en teamleidersniveau vertaald in controleopdrachten binnen Toeslagen.

Het opzoeken van de grenzen

- De verslagen van het toenmalig MT Fraude duiden dat de ambtelijk top (o.m. de Dgbel en de algemeen directeur van het toenmalige onderdeel Belastingen) wist van het 'de grenzen opzoekend' opereren van het CAF . Het gaat dan om de 80/20 verwijzingen, 80% van de aangepakte zaken is terecht, voor 20% niet terecht. Uit de verslagen kan ook worden opgemaakt dat het MT fraude - uiteraard - de focus had op fraudebestrijding maar daarbij duidelijk de intentie had de effecten daarvan op de goedwillende burger te verkleinen.
  Quote: De casuïstiek waar het CAF mee op pad gaat is iets mis mee. Per fenomeen pakken ze steeds enkele zaken op. Zoeken daarbij de grenzen op. Stellen dan adviezen ten

behoeve van de organisatie op hoe hiermee om te gaan. Hans Blokpoel schetst het dilemma van de CAF aanpak. De facilitators waar zij mee aan de slag gaan hebben een voor 80% fout klantenpakket maar voor 20% is het goed. De dienst richt zich meteen op de 20% goed. CAF is gefocust op het feit dat 80% fout is en wil de facilitator aanpakken. Dit kan ongewenste gevolgen hebben voor de 20% goed.

- Een mail van november 2013 tussen de teamleiders CAF geeft aan:
  Blokpoel wil echt alles dichtdraaien, ook de toeslagen, zelfs als die waarschijnlijk wel goed zijn. Hij legt het voor aan Peter, daar komt dan een lijn ook voor de stas.

Vooringenomenheid

- Er zijn vanaf de FIOD Q schijf veel documenten die gaan over de aanpak van het gastouderbureau in de casus CAF-11 en het vervolg (klachten bezwaar etc). Uit de documenten ontstaat een beeld dat veel inzet is gepleegd op het gastouderbureau. De starthypothese 'het zit daar fout' wordt nergens in de documenten 'gechallenged'. Op basis hiervan kan de vraag opkomen of al deze inzet op de juiste wettelijke basis plaatsvond, echter vijf jaar later is een bruikbare reconstructie hiervan problematisch.
- Enkele documenten kunnen de indruk wekken dat in mindere mate sprake was van onafhankelijke bezwaarbehandeling. Een document dat bezwaarbehandelaars informeert stelt:

  "Je kunt waarschijnlijk niets toekennen."

  In een verslag van het MT fraudebestrijding wordt de zorg uitgesproken over dat de bezwaren van CAF zaken elders behandeld worden.

  " Een aandachtspunt ingebracht door Han is de follow-up. CAF kan aanslagen opleggen, de eventuele bezwaarschriften worden echter elders behandeld. Hoe borg je dat de aanpak in de gehele keten goed blijft gaan. Gerard geeft aan dat toeslagen in het CAF een prima aanvulling ziet op hun activeiten. Hij geeft aan dat zij denken aan het inrichten van een "produktiestraat" achter het CAF."

  Verder nog een mailwisseling waarin de teamleider CAF interesse toont voor het verloop van de bezwaarbehandeling bij CAF-11.

Q-schijf en eerdere verstrekking aan de Kamer

- Omdat nu een veelheid aan documenten van de Q-schijf FIOD inzichtelijk wordt kunnen er vragen komen over de selectie van de 5 documenten die hieruit vertrouwelijk naar de kamer zijn gezonden: Het mailbericht "Tonga en [redacted]" is aangetroffen op de FIOD Q-schijf. De mail duidt dat er (wellicht) in een andere casus gestopt gaat worden bij populatie gastouders waar 'goeden' onder zitten. Deze casus is niet gemeld aan de kamer, terwijl 5 andere stukken van de FIOD-Q schijf wel gemeld zijn. De kamer kan daardoor de indruk hebben niet juist te zijn geïnformeerd. Reden is dat in de eerste beoordeling gekeken is naar memo's e.d. met een CAF-11 brede strekking en dit een mail is met een beperkte strekking.

  (eerste deel gelakt) :" Tonga>>Vanuit de bevindingen van Peter en Eline zouden we simpel de boel op 0 kunnen zetten. Echter dan straffen we in deze casus ouders die wel opvang hebben genoten en waarvan er zijn die betaald hebben. Gezien de handelswijze van de onderneming, alsnog kwitanties opmaken dat veranderen etc, krijgen de vraagouders geen mogelijkheid om zich geloofwaardig te weren. Dit betekent dat we een populatie op nihil zouden gaan zetten die zich niet kunnen verweren wat mogelijk ook het nodige rumoer weer op kan leveren. Alles overwegende is besloten om een beslissing uit te stellen. Aanstaande maandag is er overleg met SZW, GGD VNG en ook DG Bel is daarbij. Vanuit Toeslagen zal de casus daar voorgelegd worden met de vraag aan SZW om de zienswijze van die partij. (Vooruitlopend wanneer daar geen reactie/voorstel uit komt zal de post door BT aan DGBel voorgelegd worden met het verzoek om hard op te treden. nihil

zetten) wordt dus vervolgd."

Nationaliteit

- Er zijn in de WOB-set meerdere documenten met een vermelding van query aan de hand van nationaliteit aangetroffen. Enkele hiervan gaan over een query naar etniciteit in het kader van giftenaftrek (dus niet Toeslagen maar IH). Dit verzoek wordt voorgelegd aan een directeur van de data afdeling en die reageert:

  " Gisteren kwam bij mij het verzoek van CAF aan BCA binnen om een query uit te voeren op etnische afkomst in verband met jullie onderzoek naar mogelijke fraude op giftenaftrek. Ik begrijp de vraag en wil graag zorgen dat je de informatie krijgt om jullie onderzoek verder te helpen. De vraag die gesteld is letterlijk uitvoeren, vind ik echter zeer riskant in verband met privacy, proportionaliteit en het publieke debat over gebruik van data door overheden en anderen. De opdracht klinkt als een doelredenering en kan zomaar een eigen leven gaan leiden. Ik heb daarom het volgende bedacht.
  BI&A maakt een statistische analyse op de giftenaftrek en zoekt naar anomalieën. De uitkomst rechtvaardigt andere en verdere analyse en houdt de vraagstelling objectief."

  Wob documenten geven ook inzicht in vervolg.
  Bij de nadere onderbouwing schrijft de teamleider CAF aan de algemeen directeur belastingen:

  "Inmiddels is ons duidelijk dat men de 2e nationaliteit uit BvR aan het weghalen is. Deels is dat al geschoond en deels nog niet, De query zal daarom ook waarschijnlijk niet helemaal een totaalbeeld kunnen opleveren, maar wel de best mogelijke inschatting topdown. Omdat men het veld van de 2e nationaliteit aan het opschonen is, is ons inziens extra haast geboden bij het uitzetten van de query."

- Een ander document geeft inzicht in een query op alle toeslagaanvragers met de Ghanese nationaliteit. Deze documenten worden aangeboden aan de AP.

  *"Deze casus betreft een quick-scan naar de compliance van de toeslag-aanvragers met de Ghanese nationaliteit.*En men concludeert *:*
  "Het is uit deze quick-scan niet duidelijk geworden of de oorzaken van eventueel misbruik liggen bij de nationaliteit van de doelgroep danwel worden bepaald door een geografische samenhang (Amsterdam en Amsterdam Zuidoost…."

- Een mailwisseling:

  "Wil XXX morgen een overzicht maken met aanvragen in 2014 op etniciteit? Ik wil dat even aanleggen tegen het laatste lijstje over 2013. Kijken of we iets raars zien".(Roemeense…)

- Verder een formulier met vermelding van een 'cultuurgebonden casus' onderdeel van de set.

Andere gevoeligheden

- In de documenten wordt melding gemaakt van het streven om de twee voormalig staatssecretarissen mondeling bij te praten. Het is niet duidelijk of dit ook is gebeurd en wat daar dan besproken is. Er is een maillijn betreffende een voorbereiding voor een AO in oktober 2013 waarin een presentatie voorkomt aan de Stas. Hierin wordt CAF/Toeslagen/stoppen benoemd. Gezien de verslaglegging van het MT Fraude over 80/20 uit februari 2014 is het niet waarschijnlijk dat daar over 80/20 is gesproken maar er ligt niets over vast.
- Uit de documenten komt naar voren dat een aantal oud-medewerkers van de BD na het verlaten van de dienst als fraudeur in beeld is gekomen. Dit geldt ook voor een ambtenaar van een ander ministerie en een medewerkers van een hulpdienst van een politieke partij.

- In de documenten zit informatie over het betrokken GOB in CAF 11, wat deze wellicht ingebracht gaat worden in de civiele zaak.

Uit de set memo's en notities inzake CAF die gericht zijn aan Stas en DGBD vanaf 1-1-2017:

- In een notitie aan de staatssecretaris wordt vermeld dat er een onderzoek loopt hoe een intern document naar buiten is gegaan. Tevens staat dat daarom is besloten de toegang van medewerkers tot informatie over CAF 11 te beperken.
- Uit een notitie blijkt dat er contact is geweest tussen de Staatssecretaris en dhr. Omtzigt over het CAF 11 dossier.
- Uit een notitie komt naar voren dat er verschil van inzicht is geweest tussen Stas Fin en Stas van Ark over het mediabeeld (oorzaak vooral beleid en wetgeving) na de 11 juni brief.
- Notitie (september 2018) geeft analyse waarom documenten door Toeslagen eerder niet met Stas en Kamer zijn gedeeld ('zelf evaluatie' en slechte informatiehuishouding').

Nadere analyse of verfijning van dit beeld op hoofdlijnen kan plaatsvinden aan de hand van bijv. het onderzoek van de ADR.

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Tweede Kamer
De Voorzitter van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

[redacted]

Ons kenmerk
2019-0000185650

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
3

Datum

Betreft Maatregelen en tegemoetkoming gedupeerde ouders CAF 11 op basis van deeladvies Adviescommissie uitvoering toeslagen

Geachte Voorzitter,

Ik heb ~~meermalen~~ meerdere keren aangegeven vastberaden te zijn om een oplossing te vinden voor de getroffen ouders in de CAF 11-zaak. Ik realiseer mij dat ik met de gepresenteerde oplossing in deze brief ~~gepresenteerde oplossing~~ het geduld van de getroffen ouders en uw Kamer lang op de proef heb gesteld. Ik betreur dat. Het zorgvuldige werk dat de Adviescommissie heeft geleverd, was ~~echter~~ wel nodig om tot een juiste aanpak en oplossing voor deze ouders te komen. ~~.~~ Ik ben ik de ~~A~~adviescommissie erkentelijk voor haar werkzaamheden. Ook wil ik dit moment aangrijpen uw Kamer in één keer zo volledig mogelijk te informeren over deze zaak, ~~maar~~ zoals aangegeven~~ik~~ in mijn brief van 9 oktober 2019 ~~heb aangegeven, wil ik uw Kamer in één keer zo volledig en juist mogelijk informeren over deze zaak, mede op basis van het deeladvies van de Adviescommissie uitvoering toeslagen~~.

~~Ik ben de Adviescommissie erkentelijk voor haar werkzaamheden. Het zorgvuldige werk dat de Adviescommissie heeft geleverd, was nodig om tot een juiste aanpak en oplossing voor deze ouders te komen.~~ De belangrijkste conclusie van het deeladvies is dat de Belastingdienst in de CAF 11-zaak~~, de B~~belastingdienst vooringenomen heeft gehandeld en dat de normale ~~het wettelijk kader (~~rechtsbescherming~~)~~ daar geen of onvoldoende bescherming tegen bood. De Adviescommissie spreekt van institutionele vooringenomenheid. De grenzen van de handhaving zijn ~~daarbij~~ doelbewust opgezocht en wat mij betreft ~~ook~~ overschreden. Met het stopzetten van de toeslagen van de betrokken ouders in de CAF 11-zaak - zonder eerst de gevraagde informatie af te wachten - is onrechtmatig gehandeld. Deze handelswijze heeft ingrijpende gevolgen gehad voor de getroffen ouders en ik heb het volste begrip voor de onmacht en boosheid die hier het gevolg van zijn. ~~De~~ Ik wil dat de burger kan~~moestcht erop kunnen~~ vertrouwen ~~dat de~~op een integere, geloofwaardige, zorgvuldige en verantwoordelijke Belastingdienst~~integer, geloofwaardig, zorgvuldig en verantwoordelijk handelt~~. Dit waren ook toen ~~al~~ de geldende basiswaarden en die

hanteer ik ook nu als meetlat voor houding en gedrag~~, houding~~ en als basis voor het nemen van beslissingen binnen de Belastingdienst.

Met de Adviescommissie ben ik van mening dat de geleden schade bij ouders een~~it~~ compensatie rechtvaardigt. Voor de invulling daarvan omarm ik de oplossing die de Adviescommissie aandraagt om te komen tot herstel van onterecht teruggevorderde en gemiste kinderopvangtoeslag over de jaren 2012 tot en met 2014 en compensatie voor materiële en immateriële schade. De oplossing van de Adviescommissie is opgebouwd uit de volgende vijf elementen:~~:~~ ~~[PM: Kern tegemoetkoming AUT opnemen]~~

- ~~H~~herstel van de gemiste en tot op heden teruggevorderde toeslag;
- Toekenning van € 500 per halfjaar vanaf het eerste moment van correctie tot aan een volledig herstel hiervan, met als maximum het bedrag eerste bullet;
- 25% van de gemiste en in eerste instantie teruggevorderde toeslag toe te kennen als compensatie voor immateriële schade;
- ~~Toekenning van~~ Vergoeding van d~~d~~e betaalde invorderingskosten over de afgelopen jaren ~~te vergoeden~~ voor zover in rekening gebracht;
- Een vergoeding~~Toekenning~~ van de kosten van juridische bijstand~~e~~ conform de reguliere forfaitaire bedragen, ~~toe te kennen~~ voor zover deze kosten niet eerder zijn vergoed.

~~Leeswijzer~~

De conclusie~~s~~ van de Adviescommissie bevestig~~t~~~~en~~ het beeld dat rondom het stopzetten van kinderopvangtoeslag van een groep ouders veel niet goed is gegaan. ~~-~~De analyse van de Adviescommissie bevestigt ook de noodzaak~~t ook~~ tot verdere acties. Ik ga in deze brief in op acties op het terrein van~~Dit ziet op~~ ~~Het roept ook verdere vragen op. Vragen die zien op~~ het fraudebeleid, de cultuur binnen de B~~b~~elastingdienst, de 'checks and balances' in de sturing en op de werking van het toeslagenstelsel. ~~In deze brief ga ik daar op in.~~ Ik informeer uw Kamer daarbij ook over de aanvullende inzichten en detaillering op basis van alle beschikbaar gekomen informatie naar aanleiding van het rapport van de Adviescommissie en de opgevraagde informatie door de ADR, uw Kamer en een Wob-verzoek. Een specifiek aandachtspunt daarbij is het gebruik van (tweede) nationaliteit.[1] Hierna ga ik achtereenvolgens in op:

A. Compensatie voor de gedupeerde ouders
B. Maatregelen om te v~~V~~oorkomen dat dit andere ouders kan overkomen
C. Reconstructie en conclusies over de h~~H~~andelswijze CAF breed en CAF 11~~1~~ ~~zaak~~
D. Wie is de institutionele vooringenomenheid aan te rekenen? ~~heeft~~ de~~Institutionele vooringenomenheid heeft~~ ~~?~~
E. Het gebruik van (tweede) nationaliteit

Tot slot informeer ik u in bijlage 1 over de stand van zaken van alle lopende moties en toezeggingen in het CAF-dossier. ~~Ik heb uw Kamer op 31 oktober jl. geïnformeerd over de implementatie van de Klokkenluidersregeling conform de motie Omtzigt en Lodders uit het debat van 4 juli jl.~~[2]

[1] Kamerstukken II, 2018/19, 31 066, nr. 509.
[2] ~~Kamerstukken II, 2018/19, 31 066, nr. 509.~~

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

Met opmaak: Patroon: Doorzichtig
Met opmaak: Patroon: Doorzichtig, Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Lijstalinea, Met opsommingstekens + Niveau: 1 + Uitgelijnd op: 0 cm + Inspringen op: 0,63 cm
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Lijstalinea, Inspringing: Links: 0,63 cm

Met opmerkingen ((1): In overzicht moties en toezeggingen

A. ~~A.~~ Compensatie voor de gedupeerde ouders

Vooringenomen aanpak bij CAF 11

Ouders in de CAF 11-zaak zijn slachtoffer geworden van de vooringenomen aanpak van de Belastingdienst. Toeslagen handelde in de CAF 11-zaak vanaf het begin vanuit vermoedens van fraude bij alle gedupeerde ouders. Die vermoedens berustten niet op het handelen van al deze ouders, maar op de informatie uit het onderzoek bij enkele gastouders en het gastouderbureau. De Adviescommissie constateert: "*Bij het onderzoek kwamen soms ernstige onregelmatigheden, gebreken en onjuistheden aan het licht die evident, ook naar de beleidsinzichten van nu, tot het intrekken van de aanspraken op toeslag of de vermindering daarvan moesten leiden. De meeste ouders zijn evenwel ten onrechte door deze vooringenomen handelswijze getroffen*". ~~Het handelen van de Belastingdienst jegens de volledige groep ouders was daarmee niet gerechtvaardigd waarmee ten onrechte ouders zijn getroffen.~~ Dit wringt temeerZeker omdat het kwetsbare groepen betreft, waarbij het stopzetten of intrekken van een toeslag extra schrijnend kan uitpakken. Dat met name huishoudens met een lager inkomen zwaarder zijn getroffen~~it~~ is inherent aan de kinderopvangtoeslag, omdat juist ouders met een laag inkomen een hoge toeslag ontvangen en bij correcties of gewijzigde omstandigheden vaak geconfronteerd woerden met hoge terugvorderingen~~, omdat zij een hoge toeslag ontvangen~~. Juist deze ouders kunnen dergelijke terugvorderingen moeilijk dragen. Ik wil dan ook niets liever dan de ouders tegemoetkomen die de dupe zijn geworden van het vooringenomen handelen van Toeslagen. Ik ben ~~dan ook heel~~ blij dat ook de Adviescommissie mij voor deze tegemoetkoming een oplossing aanreikt. Deze oplossing voor de CAF 11-ouders omarm ik.

Wettelijke grondslag voor uitbetaling

~~[korte uitwerking]~~ ~~Om tot~~Ik creëer in de Fiscale Verzamelwet 2020 een wettelijke grondslag om de compensatie aan de ouders te kunnen uitbetalen. ~~uitbetaling van compensatie over te gaan is het noodzakelijk om een wettelijke grondslag te creëren.~~ verzend ik Kamer ~~Kamer worden verzonden~~. ~~Ik wil de ouders op korte termijn uitbetalen.~~ Vooruitlopend daarop~~Daarom~~ vaardig ik een beleidsbesluit uit, zodat de ouders op korte termijn kunnen worden betaald. ~~Vooruitlopend daarop zal een beleidsbesluit worden uitgevaardigd dat een grondslag biedt om op korte termijn tot uitbetaling over te kunnen gaan.~~ Dit beleidsbesluit zal zodra de wetgeving met terugwerkende kracht in werking is getreden - tot de dag van uitvaardiging van het beleidsbesluit - worden omgezet in een ministeriële regeling. Het concept beleidsbesluit is als bijlage bij deze brief opgenomen. Het beleidsbesluit is gebaseerd op het advies van de Adviescommissie en bevat de vijf hierboven genoemde elementen voor compensatie. Hierbij zijn de volgende aspecten van belang:

- De Adviescommissie stelt voor om alleen in evidente gevallen van geen aanspraak de compensatie niet uit te keren nadat door een onafhankelijke commissie is vastgesteld dat hier sprake van is. Op korte termijn zal u worden geïnformeerd over de samenstelling van deze commissie van deskundigen.
- Op het compensatiebedrag dat is gebaseerd op de vijf genoemde elementen wordt in mindering gebracht de openstaande schuld over de jaren 2012 tot en met 2014 die ziet op de kinderopvangtoeslag, en indien relevant het bedrag

Met opmaak: Genummerd + Niveau: 1 + Nummeringstijl: A, B, C, … + Beginnen bij: 1 + Uitlijning: Links + Uitgelijnd op: 0 cm + Inspringen op: 0,63 cm

Met opmaak: Standaard

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmaak: Lettertype: Cursief

dat daarbij buiten invordering is geplaatst en de reeds herstelde bedragen in de afgelopen jaren na herziening, bezwaar en (hoger) beroep.

Ik volg de Adviescommissie dat hiermee recht wordt gedaan aan de geleden schade, ik hoop dat de getroffen ouders dat ook als zodanig ervaren. Hoewel ik de hoop uitspreek dat het niet nodig is, laat de compensatieregeling onverlet dat er voor de gedupeerde ouders de rechtsmiddelen blijven openstaan om de hoogte van de compensatie aan de rechter voor te leggen. Het is mijn streven om nog in 2019 tot betaling over te gaan. De compensatie maakt geen onderdeel uit van het inkomen (box 1). Het bedrag vormt daarentegen na uitkering –wel onderdeel van box 3 (vermogen) en kan bij overschrijding van de van toepassing zijnde vrijstelling worden belast. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de compensatie toegevoegd als uitzondering in de Participatiewet. Gemeenten zijn hierdoor verplicht om de compensatie buiten beschouwing te laten bij het bepalen van het eigen vermogen voor de bijstand. Ontvangers van de compensatie lopen hierdoor niet het risico om hun bijstand te verliezen ten gevolge van de tegemoetkoming. Negatieve gevolgen bij de huur- en zorgtoeslag en het kindgebonden budget worden eenmalig opgevangen. Indien de aanvragers in het jaar na uitkeren boven de vermogensgrens komen en daardoor hun toeslag verliezen, worden zij eenmalig gecompenseerd met een aanvullende tegenmoetkoming. Deze compensatie wordt nader uitgewerkt.

Communicatie met de betrokken ouders

Ik stel de gedupeerde ouders in de CAF 11-zaak gelijktijdig met uw Kamer op de hoogte van de vervolgstappen. De ouders die zich reeds buiten CAF-11 pro–actief hebben gemeld bij Toeslagen omdat zij menenzich in een vergelijkbare situatie te verkeren, hebben zullen een voortgangsbericht ontvangen. De ADR doet momenteel ook onderzoek naar alle CAF–zaken vanaf 2013 –- de start van het CAF - tot heden om te beoordelen om welke ouders het binnen alle CAF-zaken gaat, ~~hoe hun individuele situatie eruit ziet~~ en wat de handelswijze van Toeslagen is geweest. De Adviescommissie zal over deze groep een vervolgadvies uitbrengen. Voor de zaken buiten CAF-11 kan ik nu nog niet vaststellen of een vergelijkbare compensatie geboden is. Hiervoor lopen nog onderzoeken. Mocht compensatie geboden zijn, dan zal de compensatie langs de hierboven genoemde lijnen worden vormgegeven. Ouders die zich nog niet hebben gemeld kunnen terecht bij de Belastingtelefoon, bereikbaar op nummer 0800 – 0543. De melding wordt zorgvuldig geregistreerd en doorgeleid naar de juiste afdeling waar de melding wordt opgepakt, ~~met directe doorschakeling naar specifieke advisering op CAF zaken.~~ Ook deze ouderszij zullen geïnformeerd worden over de vervolgstappen. Ook bij andere CAF-zaken betrokken ouders die zich niet melden zullen in de opvolging van het vervolgadvies van de Adviescommissie betrokken worden. Het is dus niet noodzakelijk dat ouders zich melden. ~~[Proces-Toeslagen en uitbetaling/wettelijke grondslag]~~

~~Om tot uitbetaling van compensatie over te gaan is het noodzakelijk om een wettelijke grondslag te creëren. Deze wettelijke grondslag zal worden opgenomen in de Fiscale verzamelwet 2020. Er zal een beleidsbesluit worden uitgevaardigd dat vooruitlopend daarop een grondslag biedt om nog dit jaar tot uitbetaling over te kunnen gaan. Opnemen als bijlage?~~

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

Met opmaak: Markeren

Met opmerkingen [2]: SZW navragen of kot hierin niet wordt meegenomen.

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmaak: Lettertype: Niet Cursief

Met opmaak: Lettertype: Niet Vet, Markeren

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

B. Maatregelen om te vVoorkomen dat dit andere ouders kan overkomen

~~In paragraaf C. ga ik dieper in op de vraag hoe de institutionele vooringenomenheid in de CAF-11-zaak heeft kunnen ontstaan. Dit~~Het is belangrijk om herhaling in de toekomst te ~~kunnen~~ voorkomen. ~~De conclusie is dat de handelswijze is ontstaan~~Mijn conclusie is dat de handelswijze is ontstaan door de samenloop van drie ontwikkelingen:

- De inrichting van het toeslagenstelsel als een efficiënt, geautomatiseerd, massaal en homogeen proces met weinig tot geen ~~discretionaire~~ ruimte voor maatwerk. Dit sluit ook aan bij de bevindingen van het eerste deelrapport van IBO Toeslagen waarin wordt ingegaan op complexiteit versus zekerheid.
- De tijdgeest waarin de focus van een snelle uitbetaling aan de burger (dienstverlening) is~~wordt~~ verlegd naar het tegengaan van misbruik en fraude ~~en regulier toezicht~~.[3]
- De eerder door Commissie Borstlap-Joustra geconstateerde gebreken in sturing en beheersing bij de Belastingdienst, in het bijzonder ten aanzien van de informele werkwijze en vastlegging van besluitvorming. Hierin speelt cultuur belangrijke factor.

Samenloop drie ontwikkelingen

In 2013 is~~wordt~~ onder politieke druk van de zogenoemde Bulgarenfraude de fraudeaanpak geïntensiveerd ten koste van dienstverlening. Dat blijkt ook uit de brief van mijn ambtsvoorganger uit 2013: "*Een effectievere aanpak van systeemfraude vergt maatregelen die ertoe zullen leiden dat burgers onder omstandigheden met een minder dienstverlenende Belastingdienst worden geconfronteerd. In de praktijk zal dit ook goedwillende burgers raken, bijvoorbeeld omdat zij als gevolg van door de Belastingdienst uitgevoerde controles langer op een toeslag moeten wachten. (..) (D)e balans in de weging tussen dienstverlening en fraudebestrijding (zai) vaker in het voordeel van fraudebestrijding (..) doorslaan.*"[4] Direct gevolg is geweest dat in de uitvoering van toeslagenaan het toeslagensysteem naast rechtmatigheid, dienstverlening en efficiëntie een element wordt toegevoegd, namelijk fraudebestrijding. De stringente wetgeving en daarbinnen de strikte uitvoering van het toeslagenstelsel ~~leidenhebben geleidt daarbinnen~~ tot een zwart-wit-benadering zonder grijstinten. De handhaving kende ~~t~~ twee smaken; de toeslag is rechtmatig of onrechtmatig.[5] De fraudebestrijding werdordt vormgegeven door ~~Als vervolgens bij~~ de introductie van de CAF-aanpak in 2013 (paragraaf C), waarbij voor de kinderopvangtoeslag vermoedens van fraude door tussenkomst van een "facilitator" (zoals een gastouderbureau in het geval van Kinderopvangtoeslag) ook doorwerken naarin de behandeling van de ~~daarbij~~ betrokken toeslaggerechtigdenouders in het reguliere toezicht~~, de boventoon gaan voeren worden~~ Als fraude niet koan worden aangetoond weorden oonvolkomenheden in de administratie van mogelijke "facilitators" ~~worden~~ aangegrepen om een intensieve behandeling van een groot aantal toeslaggerechtigden te rechtvaardigen. Dat fraudevermoedens op deze vooringenomen wijze doorwerkten in het re~~u~~guliere toezicht is ~~Deze~~ vooringenomenheid is onacceptabel. In een beslissing in een individueel geval

~~[3] Zie kamerstukken II, 2008/09, 31066, nr. 68. In het IBO vereenvoudiging toeslagen wordt ingegaan op complexiteit: "Veel van de complexiteitsvermogende kenmerken lijken voort te komen uit een maatwerk-oogpunt."~~
[4] Kamerstukken II, 2013/2014, 17050, nr. 432.
[5] Dit wordt ook wel een binaire uitvoering genoemd.

Met opmaak: Lijstalinea, Met opsommingstekens + Niveau: 1 + Uitgelijnd op: 0 cm + Inspringen op: 0,63 cm

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmaak: Lettertype: Niet Cursief

Met opmaak: Lettertype: Niet Cursief

Met opmaak: Lettertype: 7 pt

Met opmaak: Lettertype: 7 pt

Met opmaak: Lettertype: 7 pt

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

moeten alle relevante belangen tegen elkaar worden afgewogen en moeten er voldoende waarborgen zijn ingebouwd om de rechtszekerheid voor burgers~~vraagouders~~ te borgen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur na te leven. In de (informele) manier van werken noch in de wijze van sturing bestonden hiervoor adequate checks and balances. Dit alles leid~~det~~ in de CAF-aanpak tot een zwart-wit-benadering op basis van de wet die niet alleen ~~leidt tot~~ correcties op de toeslagen~~Kinderopvangtoeslag~~, maar ook ~~tot~~ onrechtmatige stopzettingen tot en met 2016. Deze aanpak w~~e~~ordt vervolgens overigens grotendeels bevestigd in de jurisprudentie, waardoor de aanpak w~~e~~ord~~t~~ gecontinueerd ~~(paragraaf C)~~. ~~Dit is des temeer kwalijk wanneer het fraudevermoeden niet op het persoonlijk handelen berustte, maar enkel op het feit de betreffende ouders in het kader van het CAF 11-dossier gecontroleerd worden. Deze vooringenomenheid is onacceptabel. In een beslissing in een individueel geval moeten alle relevante belangen tegen elkaar worden afgewogen en moeten er voldoende waarborgen zijn ingebouwd om de rechtszekerheid voor vraagouders te borgen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur na te leven. In de (informele) manier van werken noch in de wijze van sturing bestonden hiervoor adequate checks and balances.~~

~~In mijn brief van 20 september jl. heb ik aangeven dat ik deze situatie niet alleen wil herstellen, maar ook in de toekomst wil voorkomen dat andere ouders in eenzelfde situatie terechtkomen. Daarom heb ik maatregelen genomen of ga zet ik nieuwe acties die binnenkort in gang zetten.~~ Om herhaling te voorkomen moet de~~Ik wil dat zodat~~om binnen het huidige stelsel de toeslaggerechtigde meer centraal komen te staante zetten in beleid en uitvoering van het stelsel. ~~D~~aarbij is ook hete bijlage geeft uw Kamer een totaaloverzicht van de moties en toezeggingen van belang van maatregelen die~~die inmiddels~~ in gang zijn gezet ~~zijn~~ of binnenkort in gang worden gezet om een situatie als bij CAF 11 te voorkomen. ~~Hieronder ga ik in op de belangrijkste maatregelen~~Samen met de onderstaande maatregelen beogen deze de voedingsbodem voor vooringenomen handelen weg te nemen. Daarbij richt ik mij vanzelfsprekend ook op de huidige organisatie. Tegelijkertijd geef ik aan in welke richting het toeslagenstelsel en de uitvoering daarvan zich in mijn ogen moet ontwikkelen om meer ruimte te bieden aan proportionaliteit en maatwerk, een betere balans tussen fraudebestrijding en dienstverlening, en professionalisering van sturing en beheersing. De voortgang van de maatregelen zal ik nauwgezet monitoren en ik zal medio 2020 een audit laten uitvoeren naar de stand van zaken.~~:~~

1. Verbeteren van cultuur en vaardigheden

In mijn brief van 20 september jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de invulling van het externe onderzoek naar de cultuur van de Belastingdienst. In lijn met de deelvraag over 'menselijke maat', vraag ik het onderzoeksbureau om gericht te kijken naar de huidige en gewenste cultuur bij Toeslagen. In afwachting van dat onderzoek ben ik~~zijn we~~ aan de slag met het cultuurprogramma, ~~-~~waarbij ook binnen Toeslagen indringend met medewerkers en leidinggevenden wordt gesproken over en gereflecteerd op het gewenste gedrag~~, passend bij haar opdracht~~. Ook de ambtelijke leiding en ikzelf zijn in dat gesprek betrokken~~.~~. In deze gesprekken zal de~~De~~ komende periode ook stilgestaan worden bij~~zullen~~ de uitkomsten van het deelrapport van de Aadviescommissie ~~met de medewerkers worden besproken~~, ook vanuit de vraag hoe vooringenomenheid (eerder) herkend, (beter) bespreekbaar en tegengegaan kan worden. Daarmee stimuleer

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Patroon: Doorzichtig, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Patroon: Doorzichtig, Markeren

Met opmaak: Patroon: Doorzichtig, Markeren

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Patroon: Doorzichtig

Met opmaak: Patroon: Doorzichtig

Met opmerkingen [VA((3]: Niet meer naar de Kamer?

Met opmaak: Tekstkleur: Auto

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 9 pt, Tekstkleur:

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 9 pt, Tekstkleur:

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 9 pt, Tekstkleur:

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 9 pt, Tekstkleur:

Met opmaak: Tekstkleur: Auto

Buiten verzoek

bevorderen wеik bewustwording, het aangaan van het gesprek, en de ontwikkeling van het gewenste gedrag en het sturen daarop. Dit acht ik noodzakelijk om herhaling van vooringenomen handelen, respectievelijk institutionele vooringenomenheid, in de toekomst uit te sluiten.

Tegelijkertijd vraagt eenEen meer mensgerichte werkwijze vraagt van leidinggevenden en medewerkers van Toeslagen dat zij een belangenafweging kunnen maken. Er moet, waarbij nadrukkelijkook wordt gekeken naar het individuele belang van de toeslaggerechtigde worden gekeken. Van hen zal worden verwacht dat zij zich voor een afweging verdiepen in de omstandigheden van het individuele geval. De burger staat centraal. Deze aanpassing in de werkwijzeat vereist andere vaardigheden en betekent dat Toeslagen zal moeten investeren in de inhoudelijke competenties en beschikbaarheid van medewerkerspersoneel die dergelijke afwegingen kunnenan maken. De hiervoor benodigde gelden zullen via het reguliere begrotingsproces worden opgepakt.

Met opmaak: Markeren

2. Meer maatwerk in dienstverlening

Toeslagontvangers mogen, net als alle belastingplichtigen van de Belastingdienst, een goede dienstverlening van ons verwachten. Er ligt een opgave om de interactie met burgers te verbeteren en te moderniseren.[6] De burgers verwacht daarbij van de Belastingdienst een (a) snelle, nauwkeurige en foutloze processen, (b) dienstverlening op maat en (c) zo veel mogelijk zekerheid. Het doel van deze interactie is om toeslaggerechtigden beter op weg te helpen en hen van goede en volledige informatie te voorzien om zodoende minder vragen, klachten, bezwaren en foutherstel te bewerkstelligen. Dit moet aansluiten bij de competenties en belevingswereld van burgers en richt zich met name op het bevorderen van naleving. HetZij is belangrijk dat toeslaggerechtigdenmoeten weten waar zij aan toe zijn. Dat vraagt om heldere, toegankelijke en volledige berichtgeving vanuit Toeslagen. Vragen kunnen beantwoord worden via de Belastingtelefoon. TevensHet moet het voor de burger in de toekomst mogelijk worden om bewijsstukken digitaal in te dienen en als er stukken ontbreken, moet helder worden gecommuniceerd wat er nog aangevuld dient te wordenontbreekt. Ik ben ervan overtuigd dat we met een snelle adressering van vragen, adequate signalering van mogelijke problemen en heldere uitleg van besluiten kan wordenunnen voorkomen dat burgersouders onnodig in bezwaar of beroep moeten gaan. Hierbij is het van belang dat ookOok burgersouders met minder bureaucratische vaardigheden moeten kunnen rekenen op deonze Belastingdienst. Als de burgerouder toch bezwaar of beroep instelt is het van belang dat wij het dossier van de burgerouder(s) goed op orde hebben. Volledige en tijdige informatievoorziening aan de burger en een goede interne informatiehuishouding zijn essentieel. Ook in het eerste deelrapport van het IBO Toeslagen worden in lijn hiermee aanbevelingen gedaan over de dienstverlening, zoals het verbeteren van de toelichting op beschikkingen en vereenvoudiging van het taalgebruik. Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.

Met opmaak: Markeren

Met opmerkingen [BS((4]: Mag dat vanuit interactiestrategie

Met opmaak: Markeren

Met opmaak: Markeren

Bij het nemen van besluiten moeten de individuele omstandigheden van burgers meegenomen kunnen worden. zal ook meer rekening gehouden moeten kunnen worden met de individuele omstandigheden van burgers. Daarbij is de massaliteit

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

[6] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/05/strategie-interactie-belastingdienst-met-burgers-bedrijven-en-hun-intermediairs

771557

~~van de processen binnen het toeslagensysteem een gegeven waar bij implementatie rekening mee moet worden gehouden.~~ Bij maatwerk is het nodig~~mogelijk~~ om de ruimte die regelgeving biedt te benutten ~~van de regels af te wijken~~of als de situatie daarom vraagt er van af te wijken. In vergelijkbare regelgeving bestaatgeldt ~~het evenredigheidsbeginsel~~ meestal ~~als grondslag voor~~een wettelijke hardheidsclausules, waardoor ~~kunnen~~ ongewenste gevolgen op basis van het evenredigheidsbeginsel~~een wettelijk stelsel~~kunnen worden gemitigeerd. Voor het toeslagensysteem wordt onderzocht of het wenselijk is om een hardheidsclausule op te nemen. Dit moet in samenhang worden bezien met de uitspraak van 23 oktober jl. van de Afdeling bestuursrechtspraak die onder maatregel 5 wordt besproken.[7] Daarbij sluit ik aan bij de aanbevelingen die voortvloeien uit het traject "Maatwerk in Dienstverlening" van de secretarissen-generaal, uitgevoerd door ABD TOPConsult.

~~De Belastingdienst en als onderdeel daarvan Toeslagen heeft de opgave om de interactie met burgers en bedrijven te verbeteren en te moderniseren.[8] Burgers en bedrijven verwachten van de Belastingdienst onder andere (a) snelle, nauwkeurige en foutloze processen, (b) dienstverlening op maat en (c) zo veel mogelijk zekerheid. Het doel van modernisering is om toeslaggerechtigden beter op weg te helpen en van betere informatie te voorzien om zodoende minder vragen, klachten, bezwaren en foutherstel te bewerkstelligen. De Belastingdienst sluit aan bij de competenties en belevingswereld van burgers en richt zich op het bevorderen van de naleving (en het tegengaan van niet-naleving). Het vertrouwen dat burgers in de Belastingdienst hebben, wordt in hoge mate bepaald door de wijze waarop de interactie tussen Belastingdienst en burgers vorm en inhoud krijgt. Burgers en bedrijven verwachten van de Belastingdienst onder andere (a) snelle, nauwkeurige en foutloze processen, (b) dienstverlening op maat en (c) zo min mogelijk onzekerheid.~~ Voor de kinderopvangtoeslag is medio 2018 samen met het ministerie van Sociale Zzaken~~, en~~ en Werkgelegenheid een speciaal verbetertraject ingezet waarover uw Kkamer onlangs een brief heeft ontvangen. Het verbetertraject heeft ~~met~~ als doel om binnen het huidige stelsel van de kinderopvangtoeslag de dienstverlening aan ouders te verbeteren en daarmee de problematiek van hoge terugvorderingen terug te dringen.[9] De hoeksteen van het verbetertraject is de maatregel om kinderopvangorganisaties maandelijks actuele gegevens over de opvang aan de Belastingdienst te laten leveren. Een groot deel van de hoge terugvorderingen ontstaat namelijk door een afwijking in de door de ouder aangeleverde en daadwerkelijk afgenomen opvanguren. Met actuele gegevens kan de Belastingdienst afwijkingen eerder signaleren en de juiste dienstverlening bieden aan ouders, zoals ouders tijdig op deze afwijking attenderen. Daarnaast wordt ~~in staat bijvoorbeeld ook aangekondigd dat er~~ momenteel ~~wordt~~ gewerkt aan een kinderopvangtoeslag app, waarin ouders makkelijk en overzichtelijk hun eigen situatie kunnen raadplegen, alsmede notificaties kunnen ontvangen waarin ze geattendeerd worden om hun kinderopvanggegevens ~~teop het~~ controleren en deze zo nodig aan te passen ~~aanvan~~ hun huidige situatiegegevens. De samenwerking in het verbetertraject Kinderopvangtoeslag is een voorbeeld van de manier waarop opdrachtgever en opdrachtnemer naar de toekomst toe

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

[7] ABRvS 23 oktober 2019, 201900753/1/A2.
[8] ~~https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/05/strategie-interactie-belastingdienst-met-burgers-bedrijven-en-hun-intermediairs~~
[9] Kamerstukken II 31322, nr. 405

moeten samenwerken. In het eerste deelrapport van het IBO Toeslagen is de lijn die is ingezet met het verbetertraject kinderopvangtoeslag doorgetrokken naar andere toeslagen. Dit betekent dat maatregelen als periodiek notificeren en het actief begeleiden van burgers met hoge terugvorderingen ook worden aanbevolen voor de andere toeslagen. Het thema maatwerk krijgt daarmee, meer dan heeft in het verleden dete weinig aandacht gekregen in de gesprekken tussen de departementale opdrachtgevers en opdrachtnemers in de uitvoering. (Paragraaf C). Aspecten als efficiency en rechtmatigheid voeren in deze gesprekken te veel de boventoon.

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

3. Betere juridische waarborgen

Ook burgersouders met meer ingewikkelde vragen moeten tijdig en goed antwoord krijgen. Dat vraagt van Toeslagen dat juridische kennis in alle teams voldoende geborgd wordt. Als niet duidelijk is hoe op een juiste manier met een dilemma in de uitvoering moet worden omgegaan, wil ik dat tijdig wordt geëscaleerd. Zo kunnenOp deze manier worden knelpunten en ontwikkelingen tijdig worden gesignaleerd en worden kunnen de beleidsverantwoordelijke departementen in een vroeg stadium worden betrokken. MDe medewerkers die de juridische en de controletechnische, ook wel vaktechnische, lijnen moeten borgen zijn benoemd binnen Toeslagen. De volgende stap is dat alle uitvoerende teams goed op deze lijnen zijn en worden aangesloten. Daarom heb ik de leiding van Toeslagen gevraagd om daar werk van te maken. Ik wil Toeslagen daarmee in de juridische- en controle inrichting gelijktrekken met de rest van de Belastingdienst. Dat geldt ook voor de data-specialisten. Recent heb ik uw Kamer geïnformeerd over de brief van de Autoriteit Persoonsgegevens dat er geen tekortkomingen meer zijn bij de centrale data-afdeling (Corporate dienst Datafundamenten en Analytics). Toeslagen mag niet meer zelfstandig risico-selecties en data-analyses maken, dit ligt vanaf heden volledig bij de centrale data-afdeling. De medewerkers die dit bij toeslagen deden worden overgeheveld naar centrale data-afdeling. Ik wil dat zij onder aansturing en kaders van de data-afdeling van de rest van de Belastingdienst.

4. Vermindering van complexiteit en verbetering van de aansturing

Het optreden in het CAF 11-dossier onderstreept de problemen ten aanzien van de bestuur- en beheersbaarheid van de Belastingdienst als geheel. Ik wil uitvoeringsproblemen als deze adequater oplossen. Het aanpassen van de structuur van de Belastingdienst kan zorgen voor vermindering van complexiteit, verbetering van de aansturing en daarmee het optimaler functioneren van de Belastingdienst. Ik laat daartoe onderzoeken of en hoe het verkleinen en vereenvoudigen van de Belastingdienst de organisatie effectiever kan makenmaakt. In de bijlage treft u de onderzoeksopdracht aan. De eerste fase van het onderzoek zal op korte termijn starten en worden uitgevoerd door ABD TOPConsult. Ik zal uw Kamer vanzelfsprekend op de hoogte brengen van de uitkomsten daarvan.

5. Meer ruimte voor maatwerk of responsieveendemende wet- en regelgeving

Het Toeslagensysteem legt de (financiële) verantwoordelijkheid van de toeslag(en) voor een groot deel neer bij de burger, terwijl de complexiteit van het toeslagensysteem hoge eisen stelt aan het doenvermogen en de zelfredzaamheid van burgers. De Adviescommissie concludeert dat het wettelijk kader voor de kinderopvangtoeslag in combinatie met Algemene wet inkomensafhankelijke

regelingen (Awir) strikt is en het wettelijk systeem uitgaat van "alles of niets". Ook in het eerste deelrapport van de IBO Toeslagen wordt geconcludeerd dat de basisprincipes waarop het toeslagenstelsel is vormgegeven, niet optimaal aansluiten bij het menselijk handelen. Het IBO toeslagen noemt het stelsel complex en de persoonlijke situatie is vooraf niet altijd voorspelbaar, waardoor mensen de benodigde informatie nauwelijks kunnen weten. Onbegrip leidt daarbij tot gevoelens van procedurele onrechtvaardigheid. In het IBO toeslagen worden maatregelen genoemd die bijdragen aan verbetering en vereenvoudiging van de kinderopvangtoeslag. Gemeld wordt daarbij dat deze maatregelen het verbetertraject kinderopvangtoeslag aanvullen. Hierbij wordt ook gekeken naar discretionaire bevoegdheid. Deze aanbevelingen zullen worden meegenomen en daarnaast zal ook worden gekeken naar de aanbevelingen van het rapport van de sociale raadslieden met de vraag of het partnerbegrip op onderdelen moet worden aangepast.

~~In paragraaf C zal hier dieper op worden ingegaan.~~ Tot voor kort oordeelde ook de Afdeling bestuursrechtspraak dat de toeslagenwetgeving rigide geïnterpreteerd moest worden. Als bijvoorbeeld~~Bijvoorbeeld als~~ de ontvanger van een toeslag niet alle kosten voor de kinderopvang voor dat jaar h~~adeeft~~ betaald dan. ~~Dan~~ verviel tot nu toe in beginsel het volledige recht op kinderopvangtoeslag en moest de ontvanger alle voorschotten terugbetalen. Ook moest ~~de~~ Toeslagen altijd het volledige bedrag terugvorderen, als er een te hoog voorschot was betaald. Er~~Daardoor~~ kon met andere woorden~~hij~~ geen rekening worden gehouden met bijzondere omstandigheden van het concrete geval. In een uitspraak van 23 oktober jl. ~~oordeelt~~komt de Afdeling bestuursrechtspraak terug op deze eerdere lijn~~dat deze uitspraken te streng zijn geweest~~, omdat ~~en dat~~ in de praktijk is gebleken dat de gevolgen van deze strenge uitleg van de wet voor gezinnen ernstig kunnen zijn.[10] De afdeling bestuursrechtspraak stelt in haar uitspraak de Belastingdienst in staat om binnen een termijn van 26 weken te beoordelen hoe de thans gewijzigde jurisprudentie moet worden toegepast. De Afdeling bestuursrechtspraak komt tot dit oordeel, door de vele rechtszaken die de Afdeling bestuursrechtspraak de afgelopen jaren heeft behandeld en het totaaloverzicht dat is ontstaan~~nu pas ontstond~~. Daarnaast verwijst de Afdeling bestuursrechtspraak naar de verschillende rapporten over dit onderwerp van onder meer de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en de Nationale ombudsman. De afdeling bestuursrechtspraak wijst daarbij ook op de gevolgen die zich voordeden in gevallen waarin ontvangers van kinderopvangtoeslag zelf slachtoffer zijn geworden van fraude van anderen, zoals gastouderbureaus, of waarin zij een groot deel van het vooraf opgegeven bedrag wel degelijk aan kinderopvang hadden besteed.

Ik ben~~Daarom ben ik~~ blij dat de Afdeling bestuursrechtspraak op 23 oktober jl. is teruggekomen op de eerdere lijn~~s omgegaan~~. Deze wijzigingen brengen het belang van het voorkomen van fraude en de belangen van de burger meer met elkaar in evenwicht. Ik heb de uitspraak onder de aandacht gebracht van het kabinet en in gezamenlijkheid beziet het kabinet hoe hier invulling aan te geven. Deze uitspraak biedt daarmee voor een deel de gewenste ruimte in de wet om(discretionaire) bevoegdheid voor maatwerk te kunnen toepassen. Ook in het eerste deelrapport van de IBO Toeslagen wordt een discretionaire bevoegdheid

[10] ABRvS 23 oktober 2019, 201900753/1/A2.

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

voorgesteld voor kwijtschelding bij schrijdende gevallen. Hiermee kan worden voorkomen dat als een ouder niet alle gestelde kosten aan kinderopvang voor een bepaald jaar heeft betaald, er in zijn geheel geen recht op kinderopvangtoeslag bestaat en de in dat jaar uitgekeerde voorschot volledig moeten worden teruggevorderd. Deze doorgaans hoge terugvorderingen stonden in een aantal gevallen ook niet in verhouding tot de oorzaak van het niet (volledig) kunnen betalen van de kosten van de kinderopvang. Zowel de uitspraken van de Raad van State als de aanbevelingen uit het eerste deelrapport van de IBO toeslagen ~~Het sluit aan bij wens voor de introductie van proportionaliteit in relatie tot het recht op kinderopvangtoeslag bij de betaling van de kosten kinderopvang.~~ sluiten aan bij de eerdere toezeggingen die ik samen met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan uw Kamer heb gedaan om te komen tot een meer proportionele benadering bij het vaststellen van de kinderopvangtoeslag. Het onderzoek naar de mogelijkheden hiertoe waren al in gang gezet en de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak zal hierbij worden betrokken.[11] ~~Er vindt momenteel samen met het ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid een verkenning plaats naar het proportioneel vaststellen van kinderopvangtoeslag. Als~~Zonder vooruit te willen lopen op de uitkomsten kan dit het benodigde maatwerk bieden. ~~een ouder niet alle gestelde kosten aan kinderopvang voor een bepaald jaar heeft betaald, bestaat er geen recht op kinderopvangtoeslag.[12] Dat leidt ertoe dat het in dat jaar uitgekeerde voorschot volledig wordt teruggevorderd. Dit staat soms niet in verhouding tot de reden van het niet volledig betalen van de gestelde kosten. Het leidt bovendien tot hoge terugvorderingen. De beleidsmatige en uitvoeringstechnische gevolgen worden nader verkend. Concreet betekent dit dat ouders niet meer direct geconfronteerd hoeven te worden met een nihilstelling op het moment zij niet alle kosten voor kinderopvang volledig hebben voldaan. Het onderzoek naar de mogelijkheden hiertoe waren al in gang gezet en de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak zal hierbij worden betrokken.~~ Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om in bijzondere omstandigheden te bezien in welke gevallen derden of facilitators aansprakelijk kunnen worden gesteld en deze aansprakelijkheid niet neer te leggen bij de ouders.

6. Invordering

Als een toeslaggerechtigde toeslagvoorschotten moet terugbetalen komt hij automatisch in aanmerking voor een standaardbetalingsregeling van 24 maanden. Ook kan hij een verzoek doen om een persoonlijke betalingsregeling, waarbij rekening wordt gehouden met zijn betalingscapaciteit en waarbij wordt afgezien van de inning van een restschuld na 24 maanden. Een persoonlijke betalingsregeling wordt echter niet verleend als blijkt dat het ontstaan van de terugvordering is te wijten aan opzet of grove schuld. Mede ingegeven door de discussies van de afgelopen periode en recente jurisprudentie van de Raad van State, zal ik het gehanteerde beleid ten aanzien van opzet/grove schuld heroverwegen. Daarbij wil ik in ieder geval kijken naar de intern ~~tot nu toe~~ gehanteerde doelmatigheidsgrens van € 10.000 en toets bij de opzet/grove schuld-kwalificatie. Ook neem ik daarin mee of voor deze kwalificatie kan worden aangesloten bij een onherroepelijk geworden vergrijpboete die is opgelegd of een ingestelde strafrechtelijke vervolging in de fase waarin het recht op de toeslag is

[11] Kamerstukken II 31322, nr. 406
~~[12] Kamerstukken II 31322, nr. 406~~

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

Met opmaak: Onderstrepen

Met opmaak: Lijstalinea, Genummerd + Niveau: 1 + Nummeringstijl: 1, 2, 3, … + Beginnen bij: 1 + Uitlijning: Links + Uitgelijnd op: 0,63 cm + Inspringen op: 1,27 cm

Met opmerkingen [ ](5): Maar dit betekent toch waarschijnlijk dat het strenger wordt omdat je ook voor lagere bedragen een toets doet? Waarom nemen we dat op? Zou het achterwege laten, ook omdat het bij de Kamer niet echt in beeld is.

vastgesteld. In dat verband merk ik op dat de Auditdienst Rijk (ADR) in zijn onderzoek[13] ook aandacht zal schenken aan opzet/grove schuld-kwalificaties die in het verleden zijn gegeven. In afwachting hiervan heb ik tijdens het wetgevingsoverleg van 4 november 2019 toegezegd de "pauzeknop" te hanteren. Deze toezegging heb ik nader toegelicht in mijn brief aan uw Kamer van 8 november 2019 ~~(PM vindplaats toevoegen in voetnoot)~~.[14]

De Adviescommissie merkt op dat de toeslagschuld niet kan worden kwijtgescholden, omdat de wet hierin niet voorziet. Met de invoering van de Fiscale vereenvoudigingswet 2017 ("stroomlijnen") wordt kwijtschelding van toeslagschulden wettelijk wel mogelijk. Inwerkingtreding van dit onderdeel van de Fiscale vereenvoudigingswet vindt plaats op een bij koninklijk besluit te bepalen datum die na 2021 ligt. Voor de tussenliggende periode wordt momenteel bezien of er mogelijkheid bestaat om toeslagschulden materieel te kunnen kwijtschelden.

7. Fraudeaanpak

De bereidheid tot naleving van Toeslagenwetgeving door goedwillende burgers wordt ondermijnd als diegenen die bewust frauderen niet aangepakt worden. Het is daarom belangrijk dat de (kleine) groep fraudeurs de aandacht krijgt die noodzakelijk is en dat er stevig wordt opgetreden als fraude wordt vastgesteld. Op het moment dat er slechts vermoedens van fraude zijn in het reguliere toezicht binnen moet er voldoende balans zijn en moeten burgers benaderd worden vanuit het idee van vertrouwen. Zo gelden er normen voor vastlegging en dossieropbouw. Naar aanleiding van de CAF-11 kwestie ga ik de fraudeaanpak verbeteren en naleving van de afspraken die er gemaakt zijn ten aanzien van vastleggingen en dossiervorming controleren. Ik wil dat duidelijk wordt vastgelegd welke beslissingen in een dossier zijn genomen en waarom deze beslissingen zijn genomen. In de verschillende fases van onderzoek, vanaf de controles van feiten en omstandigheden van risico's tot het corrigeren of vervolgen bij opzettelijke fouten zijn er protocollen ten aanzien van dossiervorming en toezicht. Om de dossieropbouw te verbeteren zal opnieuw worden gekeken naar het handboek controle, waarin onder meer de dossieropbouw en verslaglegging wordt beschreven en daarin zal worden meegenomen hoe de naleving daarvan kan worden verbeterd. Overigens staan deze voornemens met betrekking tot de bestuursrechtelijke aspecten los van een eventuele strafrechtelijke aanpak. Daarvoor gelden heldere, bindende afspraken en wettelijke verplichtingen met betrekking tot de opsporing en de vervolging.

C. Reconstructie en conclusies over de h~~H~~andelswijze CAF-breed en CAF 11~~-zaak~~

De Adviescommissie heeft in hoofdstuk twee van haar rapport de gang van zaken omtrent CAF 11 zo feitelijk mogelijk beschreven. Ik kan mij volledig vinden in de geschetste analyse. Eerder heb ik al aan uw Kamer gemeld dat er in de stopzetting, de bezwaar- en beroepsfase en de nog lopende procedures veel zaken~~dingen~~ niet goed zijn gegaan. In deze paragraaf ga ik kort in op de CAF-brede aanpak en meer specifiek op CAF 11. Ik doe dit op basis van het interim-advies~~meest opvallende zaken van de Adviescommissie~~ van de Adviescommissie en de verdere detaillering op basis van alle beschikbaar gekomen informatie naar

[13] Kamerstukken II, 2019/2020, 31066, nr. 519.
[14] Kamerstukken II, 2019/2020, 2019Z21636.

Met opmaak: Regelafstand: Exact 12 pt

Met opmerkingen [(6]: Voelt laat, maar kunnen wellicht wel niet verder bemoeilijken en dan materieel hetzelfde (navraag)

Met opmaak: Niet Markeren

Met opmaak: Lijstalinea, Genummerd + Niveau: 1 + Nummeringstijl: 1, 2, 3, … + Beginnen bij: 1 + Uitlijning: Links + Uitgelijnd op: 0,63 cm + Inspringen op: 1,27 cm

Met opmaak: Onderstrepen

Met opmerkingen [(7]: Het eerste deel gaat over de behandelfase, hierna gaat het over de onderzoeksfase. Zijn twee aparte zaken! Deel over fraudeaanpak helemaal vooraan in onderdeel C?

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

Met opmaak: Lettertype: Verdana, 7 pt

aanleiding van het rapport van de Adviescommissie en de opgevraagde informatie door de ADR, uw Kamer en een Wob-verzoek (hierna: opgevraagde informatie) ~~ik vul deze op basis van beschikbaar gekomen informatie aan met elementen die tot op heden niet met uw Kamer gewisseld zijn en waar wij actie op ondernemen (paragraaf A). [PM in lijn brengen met aangepast rapport Donner] [PM FJZ: hoe gehandeld met werkinstructies]~~

Werkwijze CAF breed

De Belastingdienst is in 2013 gestart met de aanpak om fraude, gepleegd door facilitators gestructureerd en zichtbaar in kaart te brengen, aan te pakken en te voorkomen. Het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) speelde hierin een centrale rol. Ook toeslagen participeerde in CAF. Uit de opgevraagde informatie komt naar voren dat in 2013 de toeslagensystematiek en daarbinnen de kinderopvangtoeslag als zeer gevoelig voor fraude door facilitators werd gezien. Het CAF-team kreeg hierbij een prominente rol in deze fraude-aanpak en kreeg daarbij waardering voor hun werk vanuit het Managmentteam fraudebestrijding. Het CAF-team is dan ook transparant over doen en laten en de gevoelige issues. Dit wordt vooral inzichtelijk via de meer dan honderd weekverslagen. Daarin wordt op populaire toon wordt gesproken over een veelheid aan 'acties' waarbij behalve kinderopvangtoeslag ook bijvoorbeeld de huurtoeslag en de inkomstenbelasting aan de orde komen. Hierbij komen ook diverse vormen van 'stopzetting' aan bod. Uit de opgevraagde informatie blijkt dat er zich binnen Toeslagen vergelijkbare zaken als bij CAF 11-zaak hebben voorgedaan. Dit is nog in onderzoek bij de Adviescommissie en de ADR en in het eindrapport zal worden ingegaan op de vraag of, en in welke mate, de gewraakte aanpak die in de CAF 11-zaak is toegepast verder nog is toegepast en compensatie zal moeten worden geboden. Uit de opgevraagde informatie blijkt dat wanneer er buiten toeslagen over de CAF-aanpak wordt gesproken, stopzetting met name wordt gebruikt bij detectie aan de poort, bij systeemfraude in de inkomensheffing, stopzetting bij het signaleren voor uitworp in de inkomensheffing of stopzetting door het beëindigen van fraudeconstructies. Er is in deze voorkomende gevallen wellicht sprake geweest van een latere uitbetaling omdat de (voorlopige) aangifte door de inspecteur werd beoordeeld, maar er zijn geen indicaties dat er in de inkomensheffing vanuit CAF-trajecten zich zaken hebben voorgedaan die vergelijkbaar zijn met de CAF 11-problematiek. In enkele stukken zijn wel verwijzingen aangetroffen naar het fenomeen "rekeningnummers poetsen". Dit blijkt te gaan om het blokkeren van de uitbetalingen van toeslagen op specifieke bankrekeningnummers, waarbij het vermoeden van fraude aanwezig is geweest.

Werkwijze CAF 11

De Adviescommissie geeft in haar rapport een volledige beschrijving over het verloop van de CAF 11 zaak vanaf 2013, waarbij het CAF-team onderzoek heeft gedaan naar de facilitator (het gastouderbureau) en hetzelfde CAF-team vervolgens in 2014 Toeslagen voor het reguliere toezicht de opdracht heeft gegeven om bij de vraagouders in de CAF 11-zaak bewijsstukken op te vragen ter beoordeling van het recht op kinderopvangtoeslag. In de brief met verzoek om nader bewijs wordt vervolgens bij een groot aantal ouders de kinderopvangtoeslag voor 2014 stopgezet en dit heeft vervolgens geleid tot een groot aantal correctiebesluiten over de jaren 2012, 2013 en 2014.

~~*Aanschrijving, stopzetting en informatiehuishouding*~~

Met opmaak: Doorhalen

Met opmaak: Lettertype: Cursief
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren
Met opmaak: Niet Markeren

Met opmaak: Afstand Na: 0 pt, Witruimte toevoegen tussen alinea's met dezelfde stijl, Regelafstand: Meerdere 1,15 rg, Geen opsommingstekens of nummering, Rand: Boven: (Geen rand), Onder: (Geen rand), Links: (Geen rand), Rechts: (Geen rand), Tussen : (Geen rand), Lijn : (Geen rand)
Met opmaak: Lettertype: Cursief

DMet betrekking tot de aanschrijving van de ouders onderken ik met de Adviescommissie constateert dat bij het onderzoek naar de gevraagde informatiede uitvraag van bewijsstukken in CAF 11 een meer omvangrijkere uitvraag is gedaan dan de uitvraag in het reguliere toezicht. Dit wringt omdat er geen zichtbare checks and balances aan zijn voorafgegaan. Daarbij wordte adviescommissie heeft vastgesteld dat stopzetting van dehet voorschotten eerder plaatsvond dan dat op basis van de verkregen informatie beslist kon worden en dat niet is vast te stellen op welk tijdstip de stopzetting is geëffectueerd. Dit had niet mogen gebeuren. Vroegtijdige Dit stopzettjeng in een lopend toeslagjaar is in strijd met artikel 23 van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir), dat slechts in de mogelijkheid van opschorting voorziet bij het vermoeden dat het voorschot onterecht of op een te hoog bedrag wordt uitgekeerdis vastgesteld. Dat vergt een afweging op basis van de concrete omstandigheden van het geval. Dat is bij de CAF 11-ouders niet gebeurd. De commissie constateert dat de Awir op belangrijke punten afwijkt van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De Adviescommissie zal in haar eindadvies nog terugkomen op de vraag of dit afwijken gevolgen heeft voor de praktische rechtsbescherming in toezicht en fraudeaanpak. De Adviescommissie geeft aanvullend nog mee dat stopzetting van toeslagen in het CAF 11-dossier wegens het niet volledig voldoen van alle kosten niet had mogen plaatsvinden, omdat vraagouders tot twee maanden na een toeslagjaar de tijd hebben om de kosten van de kinderopvangtoeslag (alsnog) te voldoen. In dat geval is er sprake van een tijdige betaling van de kosten voor de kinderopvangtoeslag. Als een besluit tot stopzetting wordt genomen, is dat nu met waarborgen omkleed. Stopzetting gebeurt slechts vanuit dienstverleningsoogpunt (toeslaggerechtigde vraagt erom) en op basis van harde informatie, dat het recht op kinderopvangtoeslag niet bestaat, bijvoorbeeld vanwege de leeftijd van de kinderen.

Het feit dat het toeslagensysteem de mogelijkheid van schorsing niet kendede maar alleen voorzag in stopzetting is voor mij geen reden om tegen de wettelijke vereisten in de stopzetting toe te passen. Dergelijke beperkingen in de uitvoering van het toeslagensysteem moeten in een uitvoeringstoets aan het licht komen en moet samen met het beleidsverantwoordelijke beleidsdepartement worden opgepakt. is een belangrijk punt dat ik oppak, ook omdat het systeem daar nu nog steeds niet in voorziet. Hoewel de stopzetting zoals deze bij CAF 11 heeft plaatsgevonden niet meer voorkomt, is het wel van belang om alsnog via een uitvoeringstoets de uitvoeringsgevolgen in kaart te brengen van de implementatie van de wettelijke mogelijkheid van de opschorting van lopende toeslagen naar de toekomst toe mogelijk te maken. In een uitvoeringstoets zal in kaart worden gebracht welke IT-investering dit vergt. Een ander punt dat al eerder is aangestipt, is de gebrekkige informatiehuishouding. Bewijsstukken weerden gescand, maar tijdens het scannen en opslaan zijn fouten gemaakt waardoor stukken ontbraken of onvolledig waren. In de afgelopen zomerperiode heeft Toeslagen al het mogelijke gedaan om de CAF-dossiers op orde te brengen en is alle informatie beschikbaar gekomen voor de toekenning van een compensatie. Dit mag naar de toekomst toe niet meer gebeuren en derhalve heb ik in paragraaf B maatregelen met betrekking tot de informatiehuishouding opgenomen. Daarnaast wordt er verder geïnvesteerd in een structurele en deugdelijke informatiehuishouding. Voor de toeslaggerechtigde is het van belang dat hij erop kan vertrouwen dat Toeslagen beschikt over alle (aangeleverde) informatie

Met opmaak: Niet Markeren

Met opmerkingen [8]: wel in

Met opmerkingen [9]:

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen

Met opmaak: Doorhalen, Markeren

Met opmaak: Doorhalen

Met opmaak: Doorhalen

Met opmaak: Doorhalen

Met opmaak: Doorhalen

Vooringenomenheid in de CAF-aanpak en CAF 11

~~*Onderzoek gevraagde informatie, correctiebeslissingen en bezwaar- en beroep*~~

Door de focus op fraudebestrijding vond de beoordeling van dossiers ~~afkomstig~~ van ouders in het CAF 11-dossier met bijzondere gestrengheid plaats. Dit kwam vanwege de brede uitvraag vanuit de CAF-aanpak en de gedachte dat door die beoordelingen ~~mogelijkerwijs~~ systeemfraude zou kunnen blijken. De veronderstelling was dat er iets mis moest zijn en dat dit alleen nog moest worden aangetoond. Op iedere mogelijke onregelmatigheid werd de vinger gelegd. De adviescommissie omschrijft dit als 'zero tolerance' handhaving die met ~~ge~~institutionele~~aliseerde~~ vooringenomenheid werd toegepast. Daarbij werden geen andere regels gehanteerd dan het wettelijk kader, maar de eisen die werden gesteld aan bewijs en administratieve bescheiden waren~~erden op deze wijze~~ uitzonderlijk scherp.

Ook in de opgevraagde informatie blijkt dat er in de CAF 11-zaak van de verkeerde werkhypothese is uitgegaan. De veronderstelling dat "het daar fout zit" wordt nergens in de documenten ter discussie gesteld. Dit stelt vraagtekens bij de capaciteit die hier destijds op is ingezet, temeer daar een bruikbare reconstructie niet is te maken. De Adviescommissie geeft aan dat deze betreurenswaardige gang van zaken indringend reden geeft tot nadenken. Hierbij komt de Adviescommissie tot de volgende conclusies: "*Organisaties die op zoek gaan naar fraude, doen dit grondig, zonder aanziens des persoons en op een wijze dat achteraf niemand kan zeggen dat men naïef, achteloos of te mild was. (..) Ieder handelt daarbij in beginsel naar beste weten en 'rechtmatig', maar de som van dat handelen is een 'onbehoorlijke' handelswijze' jegens individuele burgers die niet worden gehoord en zich niet kunnen verweren. En deze handelswijze wordt alleen nog maar rechtlijniger, 'blinder' en onontkoombaarder naarmate daarbij meer geautomatiseerde processen worden ingeschakeid om het allemaal nog sneller, doelmatiger, zorgvuldiger en genuanceerder te maken.*"
Deze constatering vindt steun in de opgevraagde informatie. Zo is er een eerder openbaar gemaakt document dat bezwaarbehandelaars informeert en stelt: "je kunt waarschijnlijk niets toekennen" en in een verslag van het managmenteam fraudebestrijding wordt de zorg uitgesproken over dat de bezwaren van CAF-zaken elders behandeld worden en de mailwisseling waarin de teamleider CAF interesse toont voor het verloop van de bezwaarbehandeling bij CAF 11. De Adviescommissie concludeert dat er geen eenvoudig recept is om dit soort processen te voorkomen. Met de maatregelen onder paragraaf B hoop ik met de Adviescommissie dat er winst kan worden geboekt als verandering en verbetering in het bestuurlijk proces en rechtsbescherming van de burger om herhaling zoveel mogelijk te beperken.

~~De bereidheid tot naleving van Toeslagenwetgeving door goedwillende burgers wordt ondermijnd als diegenen die bewust frauderen niet aangepakt worden. Het is daarom belangrijk dat de (kleine) groep fraudeurs de aandacht krijgt die noodzakelijk is en dat er stevig wordt opgetreden als fraude wordt vastgesteld.~~
Op het moment dat er slechts vermoeden van fraude zijn in het reguliere toezicht ~~binnen moet er voldoende balans zijn en moeten burgers benaderd worden~~ vanuit het idee van vertrouwen. Zo gelden er normen voor vastlegging en ~~dossieropbouw. Naar aanleiding van de CAF 11 kwestie ga ik de fraudeaanpak verbeteren en naleving van de afspraken die er gemaakt zijn ten aanzien van vastleggingen en dossiervorming controleren. Ik wil dat duidelijk wordt~~

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmaak: Lettertype: Cursief

Met opmerkingen [ ](10): Het eerste deel gaat over de behandelfase, hierna gaat het over de onderzoeksfase. Zijn twee aparte zaken! Deel over fraudeaanpak helemaal vooraan in onderdeel C?

vastgelegd welke beslissingen in een dossier zijn genomen en waarom deze beslissingen zijn genomen. In de verschillende fases van onderzoek, vanaf de controles van feiten en omstandigheden van risico's tot het corrigeren of vervolgen bij opzettelijke fouten zijn er protocollen ten aanzien van dossiervorming en toezicht. Om de dossieropbouw te verbeteren zal opnieuw worden gekeken naar het handboek controle, waarin onder meer de dossieropbouw en verslaglegging wordt beschreven en daarin zal worden meegenomen hoe we de naleving daarvan kunnen verbeteren. Overigens staan deze voornemens met betrekking tot de bestuursrechtelijke aspecten los van een eventuele strafrechtelijke aanpak. Daarvoor gelden heldere, bindende afspraken en wettelijke verplichtingen met betrekking tot de opsporing en de vervolging.

Invordering

Als een toeslaggerechtigde toeslagvoorschotten moet terugbetalen komt hij automatisch in aanmerking voor een standaardbetalingsregeling van 24 maanden. Ook kan hij een verzoek doen om een persoonlijke betalingsregeling, waarbij rekening wordt gehouden met zijn betalingscapaciteit en waarbij wordt afgezien van de inning van een restschuld na 24 maanden. Een persoonlijke betalingsregeling wordt echter niet verleend als blijkt dat het ontstaan van de terugvordering is te wijten aan opzet of grove schuld. Mede ingegeven door de discussies van de afgelopen periode en recente jurisprudentie van de Raad van State, zal ik het gehanteerde beleid ten aanzien van opzet/grove schuld heroverwegen. Daarbij wil ik in ieder geval kijken naar de tot nu toe gehanteerde doelmatigheidsgrens en toets bij de opzet/grove schuld-kwalificatie. Ook neem ik daarin mee of voor deze kwalificatie kan worden aangesloten bij een vergrijpboete die is opgelegd in de fase waarin het recht op de toeslag is vastgesteld. In dat verband merk ik op dat de Auditdienst Rijk (ADR) in zijn onderzoek[5] ook aandacht zal schenken aan opzet/grove schuld-kwalificaties die in het verleden zijn gegeven. In afwachting hiervan heb ik tijdens het wetgevingsoverleg van 4 november 2019 toegezegd de "pauzeknop" te hanteren. Deze toezegging heb ik nader toegelicht in mijn brief aan uw Kamer van 8 november 2019 (PM vindplaats toevoegen in voetnoot).

De Adviescommissie merkt op dat toeslagschuld niet kan worden kwijtgescholden, omdat de wet hierin niet voorziet. Met de invoering van de Fiscale vereenvoudigingswet 2017 ("stroomlijnen") wordt kwijtscholding van toeslagschulden wettelijk wel mogelijk. Inwerkingtreding van dit onderdeel van de Fiscale vereenvoudigingswet vindt plaats op een bij koninklijk besluit te bepalen datum die na 2021 ligt.

D. Wie is de i~~I~~nstitutionele vooringenomenheid aan te rekenen?

Met de Adviescommissie ben ik van mening dat er sprake is van institutionele vooringenomenheid in de CAF 11 aanpak. De Adviescommissie constateert dat de vooringenomen handelswijze niet is gelegen in de afweging van afzonderlijke beslissingen, maar veelal begonnen met de wijze waarop het hele CAF 11-dossier is aangepakt. Het gaat bij deze gesignaleerde vooringenomenheid niet om een persoonlijke, maar om een institutionele houding die in instructies en organisatie vastlag. De Adviescommissie gaat daarbij ook in op de verwijst daarbij naar de opgekomen vraag of de leiding van Toeslagen hiervan op de hoogte zou zijn geweest en. De Adviescommissie merkt daarbij op dat het opmerkelijk en

[5] Kamerstukken II, 2019/2020, 31066, nr. 519.

Met opmerkingen [11]: Maar dit betekent toch waarschijnlijk dat het strenger wordt omdat je ook voor lagere bedragen een toets doet? Waarom nemen we dat op? Zou het achterwege laten, ook omdat het bij de Kamer niet echt in beeld is.

Met opmerkingen [12]: Voelt laat, maar kunnen wellicht wel niet verder bemoeilijken en dan materieel hetzelfde (navraag)

Met opmerkingen [13]: AZ stelt voor tekstblok naar voren te halen. Alternatief is C en D omdraaien

Met opmerkingen [14]: Zou ergens in de "inleiding" van dit blokje ook opnemen dat Van Weyenberg specifiek heeft gevraagd naar een soort analyse van hoe dit zo heeft kunnen ontstaan tijdens WGO. Daarmee (+ feit dat Donner het schrijft) voorkom je deels dat je in een defensieve houding schiet, aangezien de Kamer er om gevraagd heeft.

bedenkelijk zou zijn indien de leiding in het geheel *niet* op de hoogte zou zijn geweest. Uit de analyse van de opgevraagde informatie komt naar stukken die zijn verstrekt naar aanleiding van uw Kamervragen en de Wob komt naar voren dat de ambtelijke leiding in algemene zin op de hoogte is geweest van de CAF-aanpak. Om de context van het handelen van de dienst uit die periode nader te kunnen duiden, te reconstrueren en te beoordelen ga ik uit van de analyse van de Adviescommissie en beschrijf ik kort hoe in eende wettelijke, juridische en politiek klimaat de door de Adviescommissie beschreven situatie kan ontstaan waarin niemand zich meer bewust is van het onderscheid tussen 'goeden' en 'kwaden' en waarin iedereen gelijkelijk (negatief en vooringenomen) wordt behandelde achtergrond. Daar waar het nieuwe informatie betreft die nog niet met uw Kamer is gedeeld zal ik dat benoemen.

Juridische kader: complex en strikt

De CAF 11 zaak legt een aantal [redacted] bloot in de inrichting en uitvoering van toeslagregelingen door Toeslagen. De Adviescommissie oordeelt dat de wijze waarop is gehandeld deels is vormgegeven door het wettelijk kader waaraan zij is gebonden bij de uitvoering van haar taken. Het eerste deel van de IBO toeslagen zegt hierover datMeer in zijn algemeenheid kan geconcludeerd kan worden dat de basisprincipes waarop het toeslagenstelsel is vormgegeven, niet goed aansluiten bij het menselijk handelen in de praktijk. Het gaat uit van de zelfredzame burger die zelf wijzigingen doorgeeft, een administratie bijhoudt en actief controleert. Het systeem stelt, zeker als meerdere toeslagen en andere (gemeentelijke) inkomensafhankelijke regelingen in het geding zijn, hoge eisen aan het doenvermogen en de zelfredzaamheid van burgers. Zo is de juistheid van de aangeleverde gegevens bij zowel de aanvraag als bij wijzigingen gedurende het kalenderjaar de verantwoordelijkheid van de burger. Daarmee worden echter ook de financiële risico's volledig bij de burger neergelegd. Die ziet zich vervolgens geconfronteerd met een rigide opvatting over rechtmatigheid en het ontbreken van maatwerk. Zodra een burger een fout maakt (of de kinderopvangorganisatie), komt hij in aanraking met de zwart-wit bepalingen in de wet en de rechtlijnige behandeling door Toeslagen. Als vervolgens ook de politieke focus verschuift van dienstverlening naar fraudebestrijding en regulier toezicht zie ik met de Adviescommissie een beeld ontstaan waarin bij fraudevermoedens sprake is van een vooringenomen houding, waarbij ouders als verdachten werden behandeld en iedere geconstateerde tekortkoming of onjuistheid slechts kon dienen als bevestiging van dat vermoeden. Hierbij moet worden gedacht aan bijvoorbeeld ontbrekende handtekeningen, te laat indienen van de aanvraag of de aansprakelijkheid van de burger door fouten van het gastouderbureau als de aanvraag te goeder trouw uit handen is gegeven.

Politiek kader

De Adviescommissie merkt op dat juridische bevoegdheden feitelijk worden ingevuld en gebruikt binnen het politieke klimaat. De manco's in inrichting en uitvoering van het toeslagenstelsel worden pregnant als de nadruk verschuift van een snelle uitbetaling aan de burger naar fraude en regulier toezicht. Dit gebeurt mede onder politieke druk van enkele fraudezaken in de kinderopvangtoeslag en de zogenoemde Bulgarenfraude in de zorg- en huurtoeslag met name in 2013. Een intern document (doorontwikkeling toezicht op toeslagen) uit juni 2013 laat zien dat de Toeslagen onvoldoende is geëquipeerd om de omslag te maken naar een focus op toezicht. In deze documenten wordt onder meer gekeken naar de

Met opmerkingen [redacted][15]: Weging daarvan ontbreekt nog wel. voor de goede orde: dit is geen oproep om mensen te ontslaan, maar wel voor stas om van deze situatie iets van te vinden. Lijkt me goed dat hier direct te benoemen, gezien de aandacht van Kamer. Later in de brief komen we er uiteraard wel uitgebreider op terug, maar ook dan ontbreekt wat stas er van vindt. Daar staat dat het wat tussen wal en schip gevallen is. Op z'n minst kunnen we uitspreken dat we dat betreuren en er voortaan bewustwording voor vragen en dat de maatregelen die we nemen institutionele vooringenomenheid moeten voorkomen, aangezien het nu "onbewust" besloten is.

Met opmerkingen [redacted](16): Verwijzing IBO

effectiviteit van de voorzieningen in relatie tot de maatregelen die mijn ambtsvoorganger op 10 mei 2013 heeft aangekondigd in een brief over maatregelen ter bestrijding van fraude met toeslagen.[16] Voor het adequaat kunnen oppakken van fraudesignalen wordt geconstateerd dat contacten met collega's van Belastingen en FIOD onmisbaar zijn en dat de doorontwikkeling van toezicht merkbaar zal zijn in langere wachttijden. Ook, ~~maar dat het ook~~ is het onontkoombaar ~~is~~ dat aanvragers die te goeder trouw zijn hier gevolgen van zullen ondervinden. Door het samenstel van de aangekondigde maatregelen wordt geconstateerd dat de dienstverlening aan de burger zal afnemen en de burger meer moeite moet doen de toeslag te krijgen waar hij recht op heeft en bovendien. ~~Ook wordt geconstateerd dat de aanvrager~~ langer op zijn geld moet wachten.

~~Vanaf september 2013 krijgt de samenwerking binnen de Belastingdienst vorm doordat het multidisciplinaire opgerichte CAF team operationeel wordt en ook actief is op het gebied van toeslagenfraude.~~ Uit de analyse van het totaalbeeld blijkt dat de ambtelijke leiding van de Belastingdienst het CAF ~~dit~~ team ook nadrukkelijk de opdracht heeft gegeven om langs de randen van de wet te opereren. In diverse stukken wordt wel gesproken over 80%/20%: bij 80% van de zaken is de fraude-aanpak terecht (de "slechten"), de overige 20% ("de goeden") lijden daaronder. Daarmee werd niet alleen bedoeld dat de goeden langer zouden moeten wachten op een voorschot,— dat werd onderkend en geaccepteerd in de Kamerbrief die de maatregelen ter bestrijding van fraude met toeslagen aangekondigd, maar ook dat de kans bestond dat dehun toeslag ten onrechte zou worden stopgezet. [17] Dit is uitdrukkelijk afgewogen, maar daarbij zijnhoewel daarbij ook intern ook vraagtekens ~~bij werden~~ gezet en om die reden is dede intentie ~~werd~~ uitgesproken deze groep zo klein mogelijk te houden. Hoewel het de uitdrukkelijke bedoeling van de leiding van de Belastingdienst was om deze afweging te delen met de politieke leiding is dat, ~~voor zo ver blijkt uit de aangetroffen documenten,~~ niet gebeurd. Dit sluit aan bij de eerder door de Commissie Onderzoek Belastingdienst aangeduide informele werkwijze. De Adviescommissie Uitvoering Toeslagen duidt dit als de institutionele vertaling in instructies om snel wat te doen aan vermoedens van fraude en dat dit heeft geleid tot de institutionele vooringenomenheid. De multidisciplinaire aanpak brengt bovendien het risico met zich dat het soms niet duidelijk is op basis van welke bevoegdheden wordt gewerkt. De Adviescommissie concludeert dan ook terecht dat de wijze waarop de uitvraag van bewijsstukken werd bepaald geen basis kende in de op schrift gestelde kaders of afspraken binnen Toeslagen. De uitvraag kwam zonder zichtbare checks and balances tot stand en was zeer afhankelijk van degene die het opdrachtformulier opstelde. Hier lag geen afgewogen besluitvorming aan ten grondslag. Dit leidt zoals de Adviescommissie terecht stelt tot een afwikkeling, zonder context van achtergrond en bedoeling. Resultaat is dat niemand zich meer bewust is van het onderscheid tussen 'goeden' en 'kwaden' met als gevolg dat een ieder gelijkelijk (vooringenomen) wordt behandeld. Bovendien moet onderkend worden dat de informatie van ouders niet werd beoordeeld door juristen langs de juridische meetlat, maar door uitvoerende medewerkers die slechts het opdrachtformulier kendnen en primair

[16] Kamerstukken II 2013/2014, 33754, nr. 7.
[17] Kamerstukken II 2013/2014, 33754, nr. 7.

'afgerekend' weerden op de mate waarin zij zich aan de instructies~~daaraan~~ hielouden. Alleen in specifieke gevallen werd doorgewezen naar de juristen.

Ondanks de institutionele vooringenomenheid wijst de Adviescommissie erop (en dat blijkt ook uit interne stukken) dat medewerkers binnen Toeslagen constateerden dat ouders in de CAF 11-zaak worden getroffen door het terugvorderen van toeslagen als gevolg van het niet of niet volledig betalen van de eigen bijdrage voor de kinderopvangtoeslag. Deze harde eis van wetgeving en interpretatie van de rechter is – al eerder - ook onder de aandacht van de staatssecretaris gebracht. Er zijn stukken aangetroffen waaruit blijkt dat de toenmalige staatssecretaris in december 2012 heeft ingestemd om in bepaalde gevallen minder streng terug te vorderen (ter hoogte van de eigen bijdrage), deze actie werd in de stukken wel gekwalificeerd als afwijkend van de geldende wet- en regelgeving en onrechtmatig. Deze soepelere houding is met instemming van de toenmalige staatssecretaris teruggedraaid na een uitspraak van de Raad van State van 19 december 2012 waarin de 'harde lijn' als norm werd bevestigd. Uw Kamer~~De Tweede Kamer~~ is eind 2014 ook op de hoogte gebracht van deze harde aanpak die ouders ondervinden van fraude van facilitators. De betreffende ouders, ~~al of niet~~ slachtoffers dan wel medeplegers, dienen de verstrekte toeslagen geheel terug te betalen. Uiteindelijk is eind 2014 interdepartementaal op ambtelijk niveau gesproken over het aanpassen van de wet op dit punt. Uit documentatie lijken deze overleggen begin 2015 naar de achtergrond te zijn geraakt toen miljoenenfraude met de kinderopvangtoeslag door samenspanning tussen ouders en gastouders hoog op de politieke agenda kwam. De politieke focus verschoof toen van dienstverlening naar fraudebestrijding.

PM: kort stukje over WOB niet in relatie tot CAF-brede aanpak~~-11~~:

1. Toonzetting Mails
2. E-mail Tonga/hawai ()
3. ~~Nationaliteit in den brede~~
4. ~~Werkinstructies~~
5. ~~Positionering MT-fraude~~

~~In juni heb ik zelf met ouders gesproken die zijn getroffen door het vooringenomen handelen van de dienst. Ik benadruk nogmaals dat ik begrip heb voor hun gevoel van onmacht en boosheid. Daarom wil ik snel werk maken van de tegemoetkoming en van de maatregelen om de door de Adviescommissie gesignaleerde institutionele vooringenomenheid weg te nemen.~~

E. De (tweede) nationaliteit

In mijn brief van 11 juni jongstleden ben ik ingegaan op het gebruik van nationaliteit het gebruik bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden en CAF-zaken. In de ~~de analyse van de~~ opgevraagde~~beschikbaar gekomen~~ informatie ben ik stukken tegengekomen waar~~die laten zien dat de problematiek rondom het gebruik van~~ nationaliteit aan de orde is geweest buiten hetgeen~~mogelijk breder~~ beschreven~~is dan~~ in de CAF 11-zaak. Zo is er bijvoorbeeld gevonden naar aanleiding van een fraudesignaal in het kader van de giftenaantrek, waarbij strafrechtelijk onderzoek gedaan naar de achtergrond van de verdachte. In die context is ook een verzoek gedaan naar een query met nationaliteit daarin. Daarbij is vervolgens wel geconcludeerd dat dit geen duidelijke aanleiding geeft om specifiek op een groep niet-Nederlanders in te zoomen. Om elke schijn te

Met opmerkingen [BS((17]: OPM BOA Ik snap wel dat dit blok erin staat vanwege het feit dat het in het rapport staat + uit de wob blijkt en het laat zien dat de strengheid van de wetgeving al eerder is gesignaleerd. Punt is alleen dat het niet per se aan de wetgeving ligt, maar meer in het handelen naar aanleiding van fraudesignalen. Daardoor voelt dit blok vreemd ten opzichte van de rest en lijkt het alsof het niet proportioneel terugvorderen het probleem is, terwijl dat er wel voor zorgt dat het handelen op basis van fraudesignalen harder uitpakt, maar het blijft gaan om dat handelen. Zou daarom daarover nog wel een zin opnemen. Om te voorkomen dat we mogelijk suggereren dat de Kamer zelf wist van de CAF-handelswijze

CONCEPT

vermijden heb ik besloten deze casus over te dragen aan de autoriteit persoonsgegevens. Ook in andere CAF-zaken binnen en buiten Toeslagen zijn documenten naar boven gekomen waaruit blijkt dat (tweede) nationaliteit en/of kenmerken die wijzen op een niet-Nederlandse oorsprong zijn gebruikt. Ik heb de stukken hierover openbaar gemaakt en deze informatie ook voorgelegd aan de Adviescommissie en de ADR ten behoeve van hun onderzoeken. Ik heb de Autoriteit Persoonsgegevens aangebodenverzocht om deze signalen mee te nemen in het lopende onderzoek naar het gebruik van nationaliteit bij Toeslagen. Op basis van deze signalen heb ik wel al eerder de opdracht gegeven, uitgezonderd indien er een expliciete wettelijke grondslag voor is, nationaliteit niet meer te gebruiken ten behoeve van de handhavingstaak van de Belastingdienst. Gegevens over de tweede nationaliteit (naast de Nederlandse nationaliteit) spelen in de wetgeving geen rol en zouden ook in de uitvoering geen rol mogen spelen. Voor medewerkers van Toeslagen zijn deze gegevens dan ook niet meer raadpleegbaar zoals ik in mijn brief van 20 september jl. heb aangegeven. De volledige verwijdering van deze gegevens in de systemen, voor de gehele Belastingdienst niet alleen Toeslagen, moet eind dit jaar worden afgerondis eind dit jaar gereed.

Tot slot meld ik u dat ook de Nationale ombudsman bezig is met een onderzoek naar de behandeling van de klachten bij de overheid over etnisch profileren. Bij afronding van dat onderzoek informeer ik uw Kamer over de resultaten die de Belastingdienst betreffen.

Hoe ga ik verder

De oplossing voor de ouders in de CAF-11-zaak had ik liever gisteren dan vandaag getroffen. Ik realiseer mij dat de compensatie - waar devoor veelgetroffen ouders zolang op hebben moeten wachten - ontzettend laat komt. Ook kan ik het onrecht dat hen is aangedaan niet volledig kan wegnemen. De cCompensatie aan deze getroffen ouders voelt voor mij als de enige juiste oplossingg: ouders worden na een lange periode van onzekerheid eindelijk in het gelijk gesteld.
Maar hier stopt het niet. De Adviescommissie gaat in aan het einde van dit jaar in haar eindoordeel nog in op de vraag of er verandering en verbetering van het bestuurlijk proces en de rechtsbescherming van burgers mogelijk is om herhaling te voorkomen. Daarnaast zal de Adviescommissie samen met de ADR nog ingaan op de vraagIk wil boven tafel krijgen hoe de handelswijze van Toeslagen heeft uitgewerkt in andere CAF-zaken. En zal zij daarbij antwoord geven op de vraag welke andere ouders compensatie zal moeten worden geboden.Op basis van de conclusies van de ADR hierover en het tweede rapport van de Adviescommissie denk ik na hoe om te gaan met mogelijk andere gedupeerde ouders. Ik hoop u daar spoedig na het Kerstreces over te informeren.

Vooruitlopend daarop zal ik, zoals toegezegd in mijn brief van 8 november jl., voor alle toeslagen voorlopig geen nieuwe dwanginvorderingsmaatregelen nemen in gevallen waarin een persoonlijke betalingsregeling wegens opzet/grove schuld is afgewezen. Ook wordt er bij nieuwe verzoeken om een persoonlijke betalingsregeling voor een toeslagschuld voorlopig geen onderzoek gedaan naar opzet/grove schuld, tenzij er in het voortraject (de toekenningsfase) een inmiddels onherroepelijk geworden vergrijpboete is opgelegd of strafrechtelijke

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

771557

vervolging is ingesteld. Dit geldt ook voor verzoeken die nog niet onherroepelijk vaststaan, omdat er bijvoorbeeld nog een bezwaar- of beroepsprocedure loopt. Mijn toezegging geldt in beide situaties in ieder geval totdat het eindrapport van de commissie-Donner en het rapport van de ADR zijn gepubliceerd. Na die publicatie zal ik bezien op welke wijze omgegaan wordt met de oude gevallen.

~~En~~ In de tussentijd zit ik niet stil. Ik wil dat de veelheid aan ingezette maatregelen tot daadwerkelijke verbeteringen voor toeslaggerechtigden gaan leiden. Voor zover het knelpunten in de wetgeving betreft doe ik dat samen met andere bewindspersonen. Mijn gedrevenheid om dit op te lossen en in de toekomst te voorkomen is onverminderd groot.

Hoogachtend,

Menno Snel

CONCEP

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Tweede Kamer
De Voorzitter van de Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Directoraat-Generaal Belastingdienst

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Inlichtingen

www.mintin.nl

Ons kenmerk
2019-0000185650

Uw brief (kenmerk)

Bijlagen
3

Datum

Betreft Maatregelen en tegemoetkoming gedupeerde ouders CAF 11 op basis van deeladvies Adviescommissie uitvoering toeslagen

Geachte Voorzitter,

Ik heb meerdere keren aangegeven vastberaden te zijn om een oplossing te vinden voor de getroffen ouders in de CAF 11-zaak. Ik realiseer mij dat ik met de gepresenteerde oplossing in deze brief het geduld van de getroffen ouders en uw Kamer lang op de proef heb gesteld. Ik betreur dat. Het zorgvuldige werk dat de Adviescommissie heeft geleverd, was wel nodig om tot een juiste aanpak en oplossing voor deze ouders te komen. Ik ben ik de Adviescommissie erkentelijk voor haar werkzaamheden. Ook wil ik dit moment aangrijpen uw Kamer in één keer zo volledig mogelijk te informeren over deze zaak, zoals aangegeven in mijn brief van 9 oktober 2019.

De belangrijkste conclusie van het deeladvies is dat de Belastingdienst in de CAF 11-zaakvooringenomen heeft gehandeld en dat de normale rechtsbescherming daar geen of onvoldoende bescherming tegen bood. De Adviescommissie spreekt van institutionele vooringenomenheid. De grenzen van de handhaving zijn doelbewust opgezocht en wat mij betreft overschreden. Met het stopzetten van de toeslagen van de betrokken ouders in de CAF 11-zaak - zonder eerst de gevraagde informatie af te wachten - is onrechtmatig gehandeld. Deze handelswijze heeft ingrijpende gevolgen gehad voor de getroffen ouders en ik heb het volste begrip voor de onmacht en boosheid die hier het gevolg van zijn. Ik wil dat de burger kan vertrouwen op een integere, geloofwaardige, zorgvuldige en verantwoordelijke Belastingdienst. Dit waren ook toen de geldende basiswaarden en die hanteer ik ook nu als meetlat voor houding en gedrag en als basis voor het nemen van beslissingen binnen de Belastingdienst.

Met de Adviescommissie ben ik van mening dat de geleden schade bij ouders een compensatie rechtvaardigt. Voor de invulling daarvan omarm ik de oplossing die de Adviescommissie aandraagt om te komen tot herstel van onterecht teruggevorderde en gemiste kinderopvangtoeslag over de jaren 2012 tot en met 2014 en compensatie voor materiële en immateriële schade. De oplossing van de Adviescommissie is opgebouwd uit de volgende vijf elementen:

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

- Herstel van de gemiste en tot op heden teruggevorderde toeslag;
- Toekenning van € 500 per halfjaar vanaf het eerste moment van correctie tot aan een volledig herstel hiervan, met als maximum het bedrag eerste bullet;
- 25% van de gemiste en in eerste instantie teruggevorderde toeslag toe te kennen als compensatie voor immateriële schade;
- Vergoeding van de betaalde invorderingskosten over de afgelopen jaren voor zover in rekening gebracht;
- Een vergoeding van de kosten van juridische bijstand conform de reguliere forfaitaire bedragen, voor zover deze kosten niet eerder zijn vergoed.

Leeswijzer

De conclusie van de Adviescommissie bevestigt het beeld dat rondom het stopzetten van kinderopvangtoeslag van een groep ouders veel niet goed is gegaan. De analyse van de Adviescommissie bevestigt ook de noodzaak tot verdere acties. Ik ga in deze brief in op acties op het terrein van het fraudebeleid, de cultuur binnen de Belastingdienst, de 'checks and balances' in de sturing en op de werking van het toeslagenstelsel. Ik informeer uw Kamer daarbij ook over de aanvullende inzichten en detaillering op basis van alle beschikbaar gekomen informatie naar aanleiding van het rapport van de Adviescommissie en de opgevraagde informatie door de ADR, uw Kamer en een Wob-verzoek. Een specifiek aandachtspunt daarbij is het gebruik van (tweede) nationaliteit.[1] Hierna ga ik achtereenvolgens in op:

A. Compensatie voor de gedupeerde ouders
B. Maatregelen om te voorkomen dat dit andere ouders kan overkomen
C. Reconstructie en conclusies over de handelswijze CAF breed en CAF 11
D. Wie is de institutionele vooringenomenheid aan te rekenen?
E. Het gebruik van (tweede) nationaliteit

Tot slot informeer ik u in bijlage 1 over de stand van zaken van alle lopende moties en toezeggingen in het CAF-dossier.

Met opmerkingen [1]: In overzicht moties en toezeggingen

A. Compensatie voor de gedupeerde ouders

Vooringenomen aanpak bij CAF 11

Ouders in de CAF 11-zaak zijn slachtoffer geworden van de vooringenomen aanpak van de Belastingdienst. Toeslagen handelde in de CAF 11-zaak vanaf het begin vanuit vermoedens van fraude bij alle gedupeerde ouders. Die vermoedens berustten niet op het handelen van al deze ouders, maar op de informatie uit het onderzoek bij enkele gastouders en het gastouderbureau. De Adviescommissie constateert: "*Bij het onderzoek kwamen soms ernstige onregelmatigheden, gebreken en onjuistheden aan het licht die evident, ook naar de beleidsinzichten van nu, tot het intrekken van de aanspraken op toeslag of de vermindering daarvan moesten leiden. De meeste ouders zijn evenwel ten onrechte door deze vooringenomen handelswijze getroffen*". Dit wringt temeer omdat het kwetsbare groepen betreft, waarbij het stopzetten of intrekken van een toeslag extra schrijnend kan uitpakken. Dat met name huishoudens met een lager inkomen zwaarder zijn getroffen is inherent aan de kinderopvangtoeslag, omdat juist ouders met een laag inkomen een hoge toeslag ontvangen en bij correcties of gewijzigde omstandigheden vaak geconfronteerd worden met hoge terugvorderingen. Juist deze ouders kunnen dergelijke terugvorderingen moeilijk

[1] Kamerstukken II, 2018/19, 31 066, nr. 509.

dragen. Ik wil dan ook niets liever dan de ouders tegemoetkomen die de dupe zijn geworden van het vooringenomen handelen van Toeslagen. Ik ben blij dat ook de Adviescommissie mij voor deze tegemoetkoming een oplossing aanreikt. Deze oplossing voor de CAF 11-ouders omarm ik.

Wettelijke grondslag voor uitbetaling
Ik creëer in de Fiscale Verzamelwet 2020 een wettelijke grondslag om de compensatie aan de ouders te kunnen uitbetalen. . Vooruitlopend daarop vaardig ik een beleidsbesluit uit, zodat de ouders op korte termijn kunnen worden betaald. Dit beleidsbesluit zal zodra de wetgeving met terugwerkende kracht in werking is getreden - tot de dag van uitvaardiging van het beleidsbesluit - worden omgezet in een ministeriële regeling. Het concept beleidsbesluit is als bijlage bij deze brief opgenomen. Het beleidsbesluit is gebaseerd op het advies van de Adviescommissie en bevat de vijf hierboven genoemde elementen voor compensatie. Hierbij zijn de volgende aspecten van belang:

- De Adviescommissie stelt voor om alleen in evidente gevallen van geen aanspraak de compensatie niet uit te keren nadat door een onafhankelijke commissie is vastgesteld dat hier sprake van is. Op korte termijn zal u worden geïnformeerd over de samenstelling van deze commissie van deskundigen.
- Op het compensatiebedrag dat is gebaseerd op de vijf genoemde elementen wordt in mindering gebracht de openstaande schuld over de jaren 2012 tot en met 2014 die ziet op de kinderopvangtoeslag, en indien relevant het bedrag dat daarbij buiten invordering is geplaatst en de reeds herstelde bedragen in de afgelopen jaren na herziening, bezwaar en (hoger) beroep.

Ik volg de Adviescommissie dat hiermee recht wordt gedaan aan de geleden schade, ik hoop dat de getroffen ouders dat ook als zodanig ervaren. Hoewel ik de hoop uitspreek dat het niet nodig is, laat de compensatieregeling onverlet dat er voor de gedupeerde ouders de rechtsmiddelen blijven openstaan om de hoogte van de compensatie aan de rechter voor te leggen. Het is mijn streven om nog in 2019 tot betaling over te gaan. De compensatie maakt geen onderdeel uit van het inkomen (box 1). Het bedrag vormt daarentegen na uitkering –wel onderdeel van box 3 (vermogen) en kan bij overschrijding van de van toepassing zijnde vrijstelling worden belast. Het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid heeft de compensatie toegevoegd als uitzondering in de Participatiewet. Gemeenten zijn hierdoor verplicht om de compensatie buiten beschouwing te laten bij het bepalen van het eigen vermogen voor de bijstand. Ontvangers van de compensatie lopen hierdoor niet het risico om hun bijstand te verliezen ten gevolge van de tegemoetkoming. Negatieve gevolgen bij de huur- en zorgtoeslag en het kindgebonden budget worden eenmalig opgevangen. Indien de aanvragers in het jaar na uitkeren boven de vermogensgrens komen en daardoor hun toeslag verliezen, worden zij eenmalig gecompenseerd met een aanvullende tegenmoetkoming. Deze compensatie wordt nader uitgewerkt.

Met opmerkingen [ ](2): SZW navragen of kot hierin niet wordt meegenomen.

Communicatie met de betrokken ouders
Ik stel de gedupeerde ouders in de CAF 11-zaak gelijktijdig met uw Kamer op de hoogte van de vervolgstappen. De ouders die zich reeds buiten CAF-11 pro-actief hebben gemeld bij Toeslagen omdat zij menen in een vergelijkbare situatie te verkeren, hebben een voortgangsbericht ontvangen. De ADR doet momenteel ook onderzoek naar alle CAF-zaken vanaf 2013 - de start van het CAF - tot heden om

te beoordelen om welke ouders het binnen alle CAF-zaken gaat en wat de handelswijze van Toeslagen is geweest. De Adviescommissie zal over deze groep een vervolgadvies uitbrengen. Voor de zaken buiten CAF-11 kan ik nu nog niet vaststellen of een vergelijkbare compensatie geboden is. Hiervoor lopen nog onderzoeken. Mocht compensatie geboden zijn, dan zal de compensatie langs de hierboven genoemde lijnen worden vormgegeven. Ouders die zich nog niet hebben gemeld kunnen terecht bij de Belastingtelefoon, bereikbaar op nummer 0800 – 0543. De melding wordt zorgvuldig geregistreerd en doorgeleid naar de juiste afdeling waar de melding wordt opgepakt. Ook deze ouders zullen geïnformeerd worden over de vervolgstappen. Ook bij andere CAF-zaken betrokken ouders die zich niet melden zullen in de opvolging van het vervolgadvies van de Adviescommissie betrokken worden. Het is dus niet noodzakelijk dat ouders zich melden.

B. Maatregelen om te voorkomen dat dit andere ouders kan overkomen
Het is belangrijk om herhaling in de toekomst te voorkomen. Mijn conclusie is dat de handelswijze is ontstaan door de samenloop van drie ontwikkelingen:

- De inrichting van het toeslagenstelsel als een efficiënt, geautomatiseerd, massaal en homogeen proces met weinig tot geen ruimte voor maatwerk. Dit sluit ook aan bij de bevindingen van het eerste deelrapport van IBO Toeslagen waarin wordt ingegaan op complexiteit versus zekerheid.
- De tijdgeest waarin de focus van een snelle uitbetaling aan de burger (dienstverlening) is verlegd naar het tegengaan van misbruik en fraude.
- De eerder door Commissie Borstlap-Joustra geconstateerde gebreken in sturing en beheersing bij de Belastingdienst, in het bijzonder ten aanzien van de informele werkwijze en vastlegging van besluitvorming. Hierin speelt cultuur belangrijke factor.

Samenloop drie ontwikkelingen
In 2013 is onder politieke druk van de zogenoemde Bulgarenfraude de fraudeaanpak geïntensiveerd ten koste van dienstverlening. Dat blijkt ook uit de brief van mijn ambtsvoorganger uit 2013: "*Een effectievere aanpak van systeemfraude vergt maatregelen die ertoe zullen leiden dat burgers onder omstandigheden met een minder dienstverlenende Belastingdienst worden geconfronteerd. In de praktijk zal dit ook goedwillende burgers raken, bijvoorbeeld omdat zij als gevolg van door de Belastingdienst uitgevoerde controles langer op een toeslag moeten wachten. (..) (D)e balans in de weging tussen dienstverlening en fraudebestrijding (zal) vaker in het voordeel van fraudebestrijding (..) doorslaan.*"[2] Direct gevolg is geweest dat in de uitvoering van toeslagen naast rechtmatigheid, dienstverlening en efficiëntie een element wordt toegevoegd, namelijk fraudebestrijding. De stringente wetgeving en daarbinnen de strikte uitvoering van het toeslagenstelsel hebben geleid tot een zwart-wit-benadering zonder grijstinten. De handhaving kende twee smaken; de toeslag is rechtmatig of onrechtmatig.[3] De fraudebestrijding werd vormgegeven door de introductie van de CAF-aanpak in 2013 (paragraaf C), waarbij voor de kinderopvangtoeslag vermoedens van fraude door tussenkomst van een "facilitator" (zoals een gastouderbureau in het geval van Kinderopvangtoeslag) ook doorwerken naar de behandeling van de betrokken toeslaggerechtigden in

[2] Kamerstukken II, 2013/2014, 17050, nr. 432.
[3] Dit wordt ook wel een binaire uitvoering genoemd.

het reguliere toezicht. Als fraude niet kon worden aangetoond werden onvolkomenheden in de administratie van mogelijke "facilitators" aangegrepen om een intensieve behandeling van een groot aantal toeslaggerechtigden te rechtvaardigen. Dat fraudevermoedens op deze vooringenomen wijze doorwerkten in het reguliere toezicht is onacceptabel. In een beslissing in een individueel geval moeten alle relevante belangen tegen elkaar worden afgewogen en moeten er voldoende waarborgen zijn ingebouwd om de rechtszekerheid voor burgers te borgen en de algemene beginselen van behoorlijk bestuur na te leven. In de (informele) manier van werken noch in de wijze van sturing bestonden hiervoor adequate checks and balances. Dit alles leidde in de CAF-aanpak tot een zwart-wit-benadering op basis van de wet die niet alleen correcties op de toeslagen, maar ook onrechtmatige stopzettingen tot en met 2016. Deze aanpak werd vervolgens overigens grotendeels bevestigd in de jurisprudentie, waardoor de aanpak werd gecontinueerd.

Om herhaling te voorkomen moet de toeslaggerechtigde meer centraal komen te staan in beleid en uitvoering van het stelsel. Daarbij is ook het totaaloverzicht van de moties en toezeggingen van belang van maatregelen die in gang zijn gezet of binnenkort in gang worden gezet om een situatie als bij CAF 11 te voorkomen. Samen met de onderstaande maatregelen beogen deze de voedingsbodem voor vooringenomen handelen weg te nemen. Daarbij richt ik mij vanzelfsprekend ook op de huidige organisatie. Tegelijkertijd geef ik aan in welke richting het toeslagenstelsel en de uitvoering daarvan zich in mijn ogen moet ontwikkelen om meer ruimte te bieden aan proportionaliteit en maatwerk, een betere balans tussen fraudebestrijding en dienstverlening, en professionalisering van sturing en beheersing. De voortgang van de maatregelen zal ik nauwgezet monitoren en ik zal medio 2020 een audit laten uitvoeren naar de stand van zaken.

1. Verbeteren van cultuur en vaardigheden

In mijn brief van 20 september jl. heb ik uw Kamer geïnformeerd over de invulling van het externe onderzoek naar de cultuur van de Belastingdienst. In lijn met de deelvraag over 'menselijke maat', vraag ik het onderzoeksbureau om gericht te kijken naar de huidige en gewenste cultuur bij Toeslagen. In afwachting van dat onderzoek ben ik aan de slag met het cultuurprogramma, waarbij ook binnen Toeslagen indringend met medewerkers en leidinggevenden wordt gesproken over en gereflecteerd op het gewenste gedrag. Ook de ambtelijke leiding en ikzelf zijn in dat gesprek betrokken. In deze gesprekken zal de komende periode ook stilgestaan worden bij de uitkomsten van het deelrapport van de Adviescommissie, ook vanuit de vraag hoe vooringenomenheid (eerder) herkend, (beter) bespreekbaar en tegengegaan kan worden. Daarmee stimuleer ik bewustwording, het aangaan van het gesprek, en de ontwikkeling van het gewenste gedrag en het sturen daarop. Dit acht ik noodzakelijk om herhaling van vooringenomen handelen, respectievelijk institutionele vooringenomenheid, in de toekomst uit te sluiten.

Tegelijkertijd vraagt een meer mensgerichte werkwijze van leidinggevenden en medewerkers van Toeslagen dat zij een belangenafweging kunnen maken. Er moet nadrukkelijk naar het individuele belang van de toeslaggerechtigde worden gekeken. De burger staat centraal. Deze aanpassing in de werkwijze vereist andere vaardigheden en betekent dat Toeslagen moet investeren in de

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

Met opmerkingen [VA((3]: Niet meer naar de Kamer?

771558

competenties en beschikbaarheid van medewerkers die dergelijke afwegingen kunnen maken.

2. Meer maatwerk in dienstverlening

Toeslagontvangers mogen, net als alle belastingplichtigen van de Belastingdienst, een goede dienstverlening verwachten. Er ligt een opgave om de interactie met burgers te verbeteren en te moderniseren.[4] De burgers verwacht daarbij van de Belastingdienst een (a) snelle, nauwkeurige en foutloze processen, (b) dienstverlening op maat en (c) zo veel mogelijk zekerheid. Het doel van deze interactie is om toeslaggerechtigden beter op weg te helpen en hen van goede en volledige informatie te voorzien om zodoende minder vragen, klachten, bezwaren en foutherstel te bewerkstelligen. Dit moet aansluiten bij de competenties en belevingswereld van burgers en richt zich met name op het bevorderen van naleving. Het is belangrijk dat toeslaggerechtigden weten waar zij aan toe zijn. Tevens moet het voor de burger in de toekomst mogelijk worden om bewijsstukken digitaal in te dienen en als er stukken ontbreken, moet helder worden gecommuniceerd wat er nog aangevuld dient te worden. Ik ben ervan overtuigd dat met een snelle adressering van vragen, adequate signalering van mogelijke problemen en heldere uitleg van besluiten kan worden voorkomen dat burgers onnodig in bezwaar of beroep gaan. Hierbij is het van belang dat ook burgers met minder bureaucratische vaardigheden kunnen rekenen op de Belastingdienst. Als de burger toch bezwaar of beroep instelt is het van belang dat wij het dossier van de burger(s) goed op orde hebben. Volledige en tijdige informatievoorziening aan de burger en een goede interne informatiehuishouding zijn essentieel. Ook in het eerste deelrapport van het IBO Toeslagen worden in lijn hiermee aanbevelingen gedaan over de dienstverlening, zoals het verbeteren van de toelichting op beschikkingen en vereenvoudiging van het taalgebruik. Deze aanbevelingen zullen worden overgenomen.

Bij het nemen van besluiten moeten de individuele omstandigheden van burgers meegenomen kunnen worden. Bij maatwerk is het nodig om de ruimte die regelgeving biedt te benutten of als de situatie daarom vraagt er van af te wijken. In vergelijkbare regelgeving bestaat meestal een wettelijke hardheidsclausules, waarmee ongewenste gevolgen op basis van het evenredigheidsbeginselkunnen worden gemitigeerd. Voor het toeslagensysteem wordt onderzocht of het wenselijk is om een hardheidsclausule op te nemen. Dit moet in samenhang worden bezien met de uitspraak van 23 oktober jl. van de Afdeling bestuursrechtspraak die onder maatregel 5 wordt besproken.[5] Daarbij sluit ik aan bij de aanbevelingen die voortvloeien uit het traject "Maatwerk in Dienstverlening" van de secretarissen-generaal, uitgevoerd door ABD TOPConsult.

Voor de kinderopvangtoeslag is medio 2018 samen met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid een speciaal verbetertraject ingezet waarover uw Kamer onlangs een brief heeft ontvangen. Het verbetertraject heeft als doel om binnen het huidige stelsel van de kinderopvangtoeslag de dienstverlening aan ouders te verbeteren en daarmee de problematiek van hoge terugvorderingen terug te dringen.[6] De hoeksteen van het verbetertraject is de maatregel om

[4] https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2018/07/05/strategie-interactie-belastingdienst-met-burgers-bedrijven-en-hun-intermediairs
[5] ABRvS 23 oktober 2019, 201900753/1/A2.
[6] Kamerstukken II 31322, nr. 405

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185650

Met opmerkingen [BS((4]: Mag dat vanuit interactiestrategie

771558

kinderopvangorganisaties maandelijks actuele gegevens over de opvang aan de Belastingdienst te laten leveren. Een groot deel van de hoge terugvorderingen ontstaat namelijk door een afwijking in de door de ouder aangeleverde en daadwerkelijk afgenomen opvanguren. Met actuele gegevens kan de Belastingdienst afwijkingen eerder signaleren en de juiste dienstverlening bieden aan ouders, zoals ouders tijdig op deze afwijking attenderen. Daarnaast wordt momenteel gewerkt aan een kinderopvangtoeslag app, waarin ouders makkelijk en overzichtelijk hun eigen situatie kunnen raadplegen, alsmede notificaties kunnen ontvangen waarin ze geattendeerd worden om hun kinderopvanggegevens te controleren en deze zo nodig aan te passen aan hun huidige situatie. De samenwerking in het verbetertraject Kinderopvangtoeslag is een voorbeeld van de manier waarop opdrachtgever en opdrachtnemer naar de toekomst toe moeten samenwerken. In het eerste deelrapport van het IBO Toeslagen is de lijn die is ingezet met het verbetertraject kinderopvangtoeslag doorgetrokken naar andere toeslagen. Dit betekent dat maatregelen als periodiek notificeren en het actief begeleiden van burgers met hoge terugvorderingen ook worden aanbevolen voor de andere toeslagen. Het thema maatwerk krijgt daarmee, meer dan in het verleden de aandacht in de gesprekken tussen de departementale opdrachtgevers en opdrachtnemers in de uitvoering.

3. Betere juridische waarborgen

Ook burgers met meer ingewikkelde vragen moeten tijdig en goed antwoord krijgen. Dat vraagt van Toeslagen dat juridische kennis in alle teams voldoende geborgd wordt. Als niet duidelijk is hoe op een juiste manier met een dilemma in de uitvoering moet worden omgegaan, wil ik dat tijdig wordt geëscaleerd. Zo kunnen knelpunten en ontwikkelingen tijdig worden gesignaleerd en kunnen de beleidsverantwoordelijke departementen in een vroeg stadium worden betrokken. Medewerkers die de juridische en de controletechnische, ook wel vaktechnische, lijnen moeten borgen zijn benoemd binnen Toeslagen. De volgende stap is dat alle uitvoerende teams goed op deze lijnen zijn en worden aangesloten. Daarom heb ik de leiding van Toeslagen gevraagd om daar werk van te maken. Ik wil Toeslagen daarmee in de juridische- en controle inrichting gelijktrekken met de rest van de Belastingdienst. Dat geldt ook voor de data-specialisten. Recent heb ik uw Kamer geïnformeerd over de brief van de Autoriteit Persoonsgegevens dat er geen tekortkomingen meer zijn bij de centrale data-afdeling (Corporate dienst Datafundamenten en Analytics). Toeslagen mag niet meer zelfstandig risico-selecties en data-analyses maken, dit ligt vanaf heden volledig bij de centrale data-afdeling. De medewerkers die dit bij toeslagen deden worden overgeheveld naar centrale data-afdeling.

4. Vermindering van complexiteit en verbetering van de aansturing

Het optreden in het CAF 11-dossier onderstreept de problemen ten aanzien van de bestuur- en beheersbaarheid van de Belastingdienst als geheel. Ik wil uitvoeringsproblemen als deze adequater oplossen. Het aanpassen van de structuur van de Belastingdienst kan zorgen voor vermindering van complexiteit, verbetering van de aansturing en daarmee het optimaler functioneren van de Belastingdienst. Ik laat daartoe onderzoeken of en hoe het verkleinen en vereenvoudigen van de Belastingdienst de organisatie effectiever kan maken. In de bijlage treft u de onderzoeksopdracht aan. De eerste fase van het onderzoek zal op korte termijn starten en worden uitgevoerd door ABD TOPConsult. Ik zal uw Kamer vanzelfsprekend op de hoogte brengen van de uitkomsten daarvan.

5. Meer ruimte voor maatwerk of responsieve wet- en regelgeving

Het Toeslagensysteem legt de (financiële) verantwoordelijkheid van de toeslag(en) voor een groot deel neer bij de burger, terwijl de complexiteit van het systeem hoge eisen stelt aan het doenvermogen en de zelfredzaamheid van burgers. De Adviescommissie concludeert dat het wettelijk kader voor de kinderopvangtoeslag in combinatie met Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) strikt is en het wettelijk systeem uitgaat van "alles of niets". Ook in het eerste deelrapport van de IBO Toeslagen wordt geconcludeerd dat de basisprincipes waarop het toeslagenstelsel is vormgegeven, niet optimaal aansluiten bij het menselijk handelen. Het IBO toeslagen noemt het stelsel complex en de persoonlijke situatie is vooraf niet altijd voorspelbaar, waardoor mensen de benodigde informatie nauwelijks kunnen weten. Onbegrip leidt daarbij tot gevoelens van procedurele onrechtvaardigheid. In het IBO toeslagen worden maatregelen genoemd die bijdragen aan verbetering en vereenvoudiging van de kinderopvangtoeslag. Gemeld wordt daarbij dat deze maatregelen het verbetertraject kinderopvangtoeslag aanvullen. Hierbij wordt ook gekeken naar discretionaire bevoegdheid. Deze aanbevelingen zullen worden meegenomen en daarnaast zal ook worden gekeken naar de aanbevelingen van het rapport van de sociale raadslieden met de vraag of het partnerbegrip op onderdelen moet worden aangepast.

Tot voor kort oordeelde ook de Afdeling bestuursrechtspraak dat de toeslagenwetgeving rigide geïnterpreteerd moest worden. Als bijvoorbeeld de ontvanger van een toeslag niet alle kosten voor de kinderopvang voor dat jaar had betaald dan verviel tot nu toe in beginsel het volledige recht op kinderopvangtoeslag en moest de ontvanger alle voorschotten terugbetalen. Ook moest Toeslagen altijd het volledige bedrag terugvorderen, als er een te hoog voorschot was betaald. Er kon met andere woorden geen rekening worden gehouden met bijzondere omstandigheden van het concrete geval. In een uitspraak van 23 oktober jl. komt de Afdeling bestuursrechtspraak terug op deze eerdere lijn, omdat in de praktijk is gebleken dat de gevolgen van deze strenge uitleg van de wet voor gezinnen ernstig kunnen zijn.[7] De afdeling bestuursrechtspraak stelt in haar uitspraak de Belastingdienst in staat om binnen een termijn van 26 weken te beoordelen hoe de thans gewijzigde jurisprudentie moet worden toegepast. De Afdeling bestuursrechtspraak komt tot dit oordeel, door de vele rechtszaken die de Afdeling bestuursrechtspraak de afgelopen jaren heeft behandeld en het totaaloverzicht dat is ontstaan. Daarnaast verwijst de Afdeling bestuursrechtspraak naar de verschillende rapporten over dit onderwerp van onder meer de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en de Nationale ombudsman. De afdeling bestuursrechtspraak wijst daarbij ook op de gevolgen die zich voordeden in gevallen waarin ontvangers van kinderopvangtoeslag zelf slachtoffer zijn geworden van fraude van anderen, zoals gastouderbureaus, of waarin zij een groot deel van het vooraf opgegeven bedrag wel degelijk aan kinderopvang hadden besteed.

Ik ben blij dat de Afdeling bestuursrechtspraak op 23 oktober jl. is teruggekomen op de eerdere lijn. Deze wijzigingen brengen het belang van het voorkomen van fraude en de belangen van de burger meer met elkaar in evenwicht. Ik heb de

[7] ABRvS 23 oktober 2019, 201900753/1/A2.

uitspraak onder de aandacht gebracht van het kabinet en in gezamenlijkheid beziet het kabinet hoe hier invulling aan te geven. Deze uitspraak biedt daarmee voor een deel de gewenste ruimte in de wet om maatwerk te kunnen toepassen. Ook in het eerste deelrapport van de IBO Toeslagen wordt een discretionaire bevoegdheid voorgesteld voor kwijtschelding bij schrijdende gevallen. Hiermee kan worden voorkomen dat als een ouder niet alle gestelde kosten aan kinderopvang voor een bepaald jaar heeft betaald, er in zijn geheel geen recht op kinderopvangtoeslag bestaat en de in dat jaar uitgekeerde voorschot volledig moeten worden teruggevorderd. Deze doorgaans hoge terugvorderingen stonden in een aantal gevallen ook niet in verhouding tot de oorzaak van het niet (volledig) kunnen betalen van de kosten van de kinderopvang. Zowel de uitspraken van de Raad van State als de aanbevelingen uit het eerste deelrapport van de IBO toeslagen sluiten aan bij de eerdere toezeggingen die ik samen met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan uw Kamer heb gedaan om te komen tot een meer proportionele benadering bij het vaststellen van de kinderopvangtoeslag. Het onderzoek naar de mogelijkheden hiertoe waren al in gang gezet en de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak zal hierbij worden betrokken.[8] Zonder vooruit te willen lopen op de uitkomsten kan dit het benodigde maatwerk bieden. Daarnaast wordt onderzocht of het mogelijk is om in bijzondere omstandigheden te bezien in welke gevallen derden of facilitators aansprakelijk kunnen worden gesteld en deze aansprakelijkheid niet neer te leggen bij de ouders.

6. Invordering

Als een toeslaggerechtigde toeslagvoorschotten moet terugbetalen komt hij automatisch in aanmerking voor een standaardbetalingsregeling van 24 maanden. Ook kan hij een verzoek doen om een persoonlijke betalingsregeling, waarbij rekening wordt gehouden met zijn betalingscapaciteit en waarbij wordt afgezien van de inning van een restschuld na 24 maanden. Een persoonlijke betalingsregeling wordt echter niet verleend als blijkt dat het ontstaan van de terugvordering is te wijten aan opzet of grove schuld. Mede ingegeven door de discussies van de afgelopen periode en recente jurisprudentie van de Raad van State, zal ik het gehanteerde beleid ten aanzien van opzet/grove schuld heroverwegen. Daarbij wil ik in ieder geval kijken naar de intern gehanteerde doelmatigheidsgrens van € 10.000 en toets bij de opzet/grove schuld-kwalificatie. Ook neem ik daarin mee of voor deze kwalificatie kan worden aangesloten bij een onherroepelijk geworden vergrijpboete die is opgelegd of een ingestelde strafrechtelijke vervolging in de fase waarin het recht op de toeslag is vastgesteld. In dat verband merk ik op dat de Auditdienst Rijk (ADR) in zijn onderzoek[9] ook aandacht zal schenken aan opzet/grove schuld-kwalificaties die in het verleden zijn gegeven. In afwachting hiervan heb ik tijdens het wetgevingsoverleg van 4 november 2019 toegezegd de "pauzeknop" te hanteren. Deze toezegging heb ik nader toegelicht in mijn brief aan uw Kamer van 8 november 2019.[10]

Met opmerkingen [(5]: Maar dit betekent toch waarschijnlijk dat het strenger wordt omdat je ook voor lagere bedragen een toets doet? Waarom nemen we dat op? Zou het achterwege laten, ook omdat het bij de Kamer niet echt in beeld is.

De Adviescommissie merkt op dat de toeslagschuld niet kan worden kwijtgescholden, omdat de wet hierin niet voorziet. Met de invoering van de Fiscale vereenvoudigingswet 2017 ("stroomlijnen") wordt kwijtschelding van toeslagschulden wettelijk wel mogelijk. Inwerkingtreding van dit onderdeel van

[8] Kamerstukken II 31322, nr. 406
[9] Kamerstukken II, 2019/2020, 31066, nr. 519.
[10] Kamerstukken II, 2019/2020, 2019Z21536.

de Fiscale vereenvoudigingswet vindt plaats op een bij koninklijk besluit te bepalen datum die na 2021 ligt. Voor de tussenliggende periode wordt momenteel bezien of er mogelijkheid bestaat om toeslagschulden materieel te kunnen kwijtschelden.

7. Fraudeaanpak

De bereidheid tot naleving van Toeslagenwetgeving door goedwillende burgers wordt ondermijnd als diegenen die bewust frauderen niet aangepakt worden. Het is daarom belangrijk dat de (kleine) groep fraudeurs de aandacht krijgt die noodzakelijk is en dat er stevig wordt opgetreden als fraude wordt vastgesteld. Op het moment dat er slechts vermoedens van fraude zijn in het reguliere toezicht binnen moet er voldoende balans zijn en moeten burgers benaderd worden vanuit het idee van vertrouwen. Zo gelden er normen voor vastlegging en dossieropbouw. Naar aanleiding van de CAF-11 kwestie ga ik de fraudeaanpak verbeteren en naleving van de afspraken die er gemaakt zijn ten aanzien van vastleggingen en dossiervorming controleren. Ik wil dat duidelijk wordt vastgelegd welke beslissingen in een dossier zijn genomen en waarom deze beslissingen zijn genomen. In de verschillende fases van onderzoek, vanaf de controles van feiten en omstandigheden van risico's tot het corrigeren of vervolgen bij opzettelijke fouten zijn er protocollen ten aanzien van dossiervorming en toezicht. Om de dossieropbouw te verbeteren zal opnieuw worden gekeken naar het handboek controle, waarin onder meer de dossieropbouw en verslaglegging wordt beschreven en daarin zal worden meegenomen hoe de naleving daarvan kan worden verbeterd. Overigens staan deze voornemens met betrekking tot de bestuursrechtelijke aspecten los van een eventuele strafrechtelijke aanpak. Daarvoor gelden heldere, bindende afspraken en wettelijke verplichtingen met betrekking tot de opsporing en de vervolging.

C. Reconstructie en conclusies over de handelswijze CAF-breed en CAF 11

De Adviescommissie heeft in hoofdstuk twee van haar rapport de gang van zaken omtrent CAF 11 zo feitelijk mogelijk beschreven. Ik kan mij volledig vinden in de geschetste analyse. Eerder heb ik al aan uw Kamer gemeld dat er in de stopzetting, de bezwaar- en beroepsfase en de nog lopende procedures veel zaken niet goed zijn gegaan. In deze paragraaf ga ik kort in op de CAF-brede aanpak en meer specifiek op CAF 11. Ik doe dit op basis van het interim-advies van de Adviescommissie en de verdere detaillering op basis van alle beschikbaar gekomen informatie naar aanleiding van het rapport van de Adviescommissie en de opgevraagde informatie door de ADR, uw Kamer en een Wob-verzoek (hierna: opgevraagde informatie).

Werkwijze CAF breed

De Belastingdienst is in 2013 gestart met de aanpak om fraude, gepleegd door facilitators gestructureerd en zichtbaar in kaart te brengen, aan te pakken en te voorkomen. Het Combiteam Aanpak Facilitators (CAF) speelde hierin een centrale rol. Ook toeslagen participeerde in CAF. Uit de opgevraagde informatie komt naar voren dat in 2013 de toeslagensystematiek en daarbinnen de kinderopvangtoeslag als zeer gevoelig voor fraude door facilitators werd gezien. Het CAF-team kreeg hierbij een prominente rol in deze fraude-aanpak en kreeg daarbij waardering voor hun werk vanuit het Managmentteam fraudebestrijding. Het CAF-team is dan ook transparant over doen en laten en de gevoelige issues. Dit wordt vooral inzichtelijk via de meer dan honderd weekverslagen. Daarin

Directoraat-Generaal
Bela
Ons
2019-0000183550

Met opmerkingen [6]: Voelt laat, maar kunnen wellicht wel niet verder bemoeilijken en dan materieel hetzelfde (navraag)

Met opmerkingen [7]: Het eerste deel gaat over de behandelfase, hierna gaat het over de onderzoeksfase. Zijn twee aparte zaken! Deel over fraudeaanpak helemaal vooraan in onderdeel C?

wordt op populaire toon wordt gesproken over een veelheid aan 'acties' waarbij behalve kinderopvangtoeslag ook bijvoorbeeld de huurtoeslag en de inkomstenbelasting aan de orde komen. Hierbij komen ook diverse vormen van 'stopzetting' aan bod. Uit de opgevraagde informatie blijkt dat er zich binnen Toeslagen vergelijkbare zaken als bij CAF 11-zaak hebben voorgedaan. Dit is nog in onderzoek bij de Adviescommissie en de ADR en in het eindrapport zal worden ingegaan op de vraag of, en in welke mate, de gewraakte aanpak die in de CAF 11-zaak is toegepast verder nog is toegepast en compensatie zal moeten worden geboden. Uit de opgevraagde informatie blijkt dat wanneer er buiten toeslagen over de CAF-aanpak wordt gesproken, stopzetting met name wordt gebruikt bij detectie aan de poort, bij systeemfraude in de inkomensheffing, stopzetting bij het signaleren voor uitworp in de inkomensheffing of stopzetting door het beëindigen van fraudeconstructies. Er is in deze voorkomende gevallen wellicht sprake geweest van een latere uitbetaling omdat de (voorlopige) aangifte door de inspecteur werd beoordeeld, maar er zijn geen indicaties dat er in de inkomensheffing vanuit CAF-trajecten zich zaken hebben voorgedaan die vergelijkbaar zijn met de CAF 11-problematiek. In enkele stukken zijn wel verwijzingen aangetroffen naar het fenomeen "rekeningnummers poetsen". Dit blijkt te gaan om het blokkeren van de uitbetalingen van toeslagen op specifieke bankrekeningnummers, waarbij het vermoeden van fraude aanwezig is geweest.

Werkwijze CAF 11
De Adviescommissie geeft in haar rapport een volledige beschrijving over het verloop van de CAF 11 zaak vanaf 2013, waarbij het CAF-team onderzoek heeft gedaan naar de facilitator (het gastouderbureau) en hetzelfde CAF-team vervolgens in 2014 Toeslagen voor het reguliere toezicht de opdracht heeft gegeven om bij de vraagouders in de CAF 11-zaak bewijsstukken op te vragen ter beoordeling van het recht op kinderopvangtoeslag. In de brief met verzoek om nader bewijs wordt vervolgens bij een groot aantal ouders de kinderopvangtoeslag voor 2014 stopgezet en dit heeft vervolgens geleid tot een groot aantal correctiebesluiten over de jaren 2012, 2013 en 2014.

De Adviescommissie constateert dat bij het onderzoek naar de gevraagde informatie van bewijsstukken in CAF 11 een meer omvangrijke uitvraag is gedaan dan de uitvraag in het reguliere toezicht. Dit wringt omdat er geen zichtbare checks and balances aan zijn voorafgegaan. Daarbij wordt vastgesteld dat stopzetting van de voorschotten eerder plaatsvond dan dat op basis van de verkregen informatie beslist kon worden en dat niet is vast te stellen op welk tijdstip de stopzetting is geëffectueerd. Dit had niet mogen gebeuren. Vroegtijdige stopzetting in een lopend toeslagjaar is in strijd met artikel 23 van de Awir, dat slechts in de mogelijkheid van opschorting voorziet bij het vermoeden dat het voorschot onterecht of op een te hoog bedrag wordt uitgekeerd. Dat vergt een afweging op basis van de concrete omstandigheden van het geval. Dat is bij de CAF 11-ouders niet gebeurd. Het feit dat het toeslagensysteem de mogelijkheid van schorsing niet kende maar alleen voorzag in stopzetting is voor mij geen reden om tegen de wettelijke vereisten in de stopzetting toe te passen. Dergelijke beperkingen in de uitvoering van het toeslagensysteem moeten in een uitvoeringstoets aan het licht komen en moet samen met het beleidsverantwoordelijke beleidsdepartement worden opgepakt. Hoewel de stopzetting zoals deze bij CAF 11 heeft plaatsgevonden niet meer voorkomt, is het wel van belang om alsnog via een uitvoeringstoets de

Met opmerkingen [8]: wel in

Met opmerkingen [9]:

uitvoeringsgevolgen in kaart te brengen van de implementatie van de wettelijke mogelijkheid van opschorting. Een ander punt dat al eerder is aangestipt, is de gebrekkige informatiehuishouding. Bewijsstukken werden gescand, maar tijdens het scannen en opslaan zijn fouten gemaakt waardoor stukken ontbraken of onvolledig waren. In de afgelopen zomerperiode heeft Toeslagen al het mogelijke gedaan om de CAF-dossiers op orde te brengen en is alle informatie beschikbaar gekomen voor de toekenning van een compensatie. Dit mag naar de toekomst toe niet meer gebeuren en derhalve heb ik in paragraaf B maatregelen met betrekking tot de informatiehuishouding opgenomen.

Vooringenomenheid in de CAF-aanpak en CAF 11
Door de focus op fraudebestrijding vond de beoordeling van dossiers van ouders in het CAF 11-dossier met bijzondere gestrengheid plaats. Dit kwam vanwege de brede uitvraag vanuit de CAF-aanpak en de gedachte dat door die beoordelingen systeemfraude zou kunnen blijken. De veronderstelling was dat er iets mis moest zijn en dat dit alleen nog moest worden aangetoond. Op iedere mogelijke onregelmatigheid werd de vinger gelegd. De adviescommissie omschrijft dit als 'zero tolerance' handhaving die met institutionele vooringenomenheid werd toegepast. Daarbij werden geen andere regels gehanteerd dan het wettelijk kader, maar de eisen die werden gesteld aan bewijs en administratieve bescheiden waren uitzonderlijk scherp. Ook in de opgevraagde informatie blijkt dat er in de CAF 11-zaak van de verkeerde werkhypothese is uitgegaan. De veronderstelling dat "het daar fout zit" wordt nergens in de documenten ter discussie gesteld. Dit stelt vraagtekens bij de capaciteit die hier destijds op is ingezet, temeer daar een bruikbare reconstructie niet is te maken. De Adviescommissie geeft aan dat deze betreurenswaardige gang van zaken indringend reden geeft tot nadenken. Hierbij komt de Adviescommissie tot de volgende conclusies: "*Organisaties die op zoek gaan naar fraude, doen dit grondig, zonder aanziens des persoons en op een wijze dat achteraf niemand kan zeggen dat men naïef, achteloos of te mild was. (..) Ieder handelt daarbij in beginsel naar beste weten en 'rechtmatig', maar de som van dat handelen is een 'onbehoorlijke' handelswijze' jegens individuele burgers die niet worden gehoord en zich niet kunnen verweren. En deze handelswijze wordt alleen nog maar rechtlijniger, 'blinder' en onontkoombaarder naarmate daarbij meer geautomatiseerde processen worden ingeschakeld om het allemaal nog sneller, doelmatiger, zorgvuldiger en genuanceerder te maken.*"
Deze constatering vindt steun in de opgevraagde informatie. Zo is er een eerder openbaar gemaakt document dat bezwaarbehandelaars informeert en stelt: "je kunt waarschijnlijk niets toekennen" en in een verslag van het managmenteam fraudebestrijding wordt de zorg uitgesproken over dat de bezwaren van CAF-zaken elders behandeld worden en de mailwisseling waarin de teamleider CAF interesse toont voor het verloop van de bezwaarbehandeling bij CAF 11. De Adviescommissie concludeert dat er geen eenvoudig recept is om dit soort processen te voorkomen. Met de maatregelen onder paragraaf B hoop ik met de Adviescommissie dat er winst kan worden geboekt als verandering en verbetering in het bestuurlijk proces en rechtsbescherming van de burger om herhaling zoveel mogelijk te beperken.

D. Wie is de institutionele vooringenomenheid aan te rekenen?
De Adviescommissie constateert dat de vooringenomen handelswijze niet is gelegen in de afweging van afzonderlijke beslissingen, maar veelal begonnen met

Met opmerkingen [(10]: AZ stelt voor tekstblok naar voren te halen. Alternatief is C en D omdraaien

Met opmerkingen [11]: Zou ergens in de "inleiding" van dit blokje ook opnemen dat Van Weyenberg specifiek heeft gevraagd naar een soort analyse van hoe dit zo heeft kunnen ontstaan tijdens WGO. Daarmee (+ feit dat Donner het schrijft) voorkom je deels dat je in een defensieve houding schiet, aangezien de Kamer er om gevraagd heeft.

de wijze waarop het hele CAF 11-dossier is aangepakt. Het gaat bij deze gesignaleerde vooringenomenheid niet om een persoonlijke, maar om een institutionele houding die in instructies en organisatie vastlag. De Adviescommissie gaat daarbij ook in op de vraag of de leiding van Toeslagen hiervan op de hoogte zou zijn geweest en merkt daarbij op dat het opmerkelijk en bedenkelijk zou zijn indien de leiding in het geheel *niet* op de hoogte zou zijn geweest. Uit de analyse van de opgevraagde informatie komt naar voren dat de ambtelijke leiding in algemene zin op de hoogte is geweest van de CAF-aanpak. Om de context van het handelen van de dienst uit die periode nader te kunnen duiden, te reconstrueren en te beoordelen ga ik uit van de analyse van de Adviescommissie en beschrijf ik kort hoe in een wettelijke, juridische en politiek klimaat de door de Adviescommissie beschreven situatie kan ontstaan waarin niemand zich meer bewust is van het onderscheid tussen 'goeden' en 'kwaden' en waarin iedereen gelijkelijk (negatief en vooringenomen) wordt behandeld.

Juridische kader: complex en strikt
De Adviescommissie oordeelt dat de wijze waarop is gehandeld deels is vormgegeven door het wettelijk kader waaraan zij is gebonden bij de uitvoering van haar taken. Het eerste deel van de IBO toeslagen zegt hierover dat in zijn algemeenheid geconcludeerd kan worden dat de basisprincipes waarop het toeslagenstelsel is vormgegeven, niet goed aansluiten bij het menselijk handelen in de praktijk. Het gaat uit van de zelfredzame burger die zelf wijzigingen doorgeeft, een administratie bijhoudt en actief controleert. Het systeem stelt, zeker als meerdere toeslagen en andere (gemeentelijke) inkomensafhankelijke regelingen in het geding zijn, hoge eisen aan het doenvermogen en de zelfredzaamheid van burgers. Zo is de juistheid van de aangeleverde gegevens bij zowel de aanvraag als bij wijzigingen gedurende het kalenderjaar de verantwoordelijkheid van de burger.

Politiek kader
De Adviescommissie merkt op dat juridische bevoegdheden feitelijk worden ingevuld en gebruikt binnen het politieke klimaat. De manco's in inrichting en uitvoering van het toeslagenstelsel worden pregnant als de nadruk verschuift van een snelle uitbetaling aan de burger naar fraude en regulier toezicht. Dit gebeurt mede onder politieke druk van enkele fraudezaken in de kinderopvangtoeslag en de zogenoemde Bulgarenfraude in de zorg- en huurtoeslag. Een intern document (doorontwikkeling toezicht op toeslagen) uit juni 2013 laat zien dat de Toeslagen onvoldoende is geëquipeerd om de omslag te maken naar een focus op toezicht. In deze documenten wordt onder meer gekeken naar de effectiviteit van de voorzieningen in relatie tot de maatregelen die mijn ambtsvoorganger op 10 mei 2013 heeft aangekondigd in een brief over maatregelen ter bestrijding van fraude met toeslagen.[11] Voor het adequaat kunnen oppakken van fraudesignalen wordt geconstateerd dat contacten met collega's van Belastingen en FIOD onmisbaar zijn en dat de doorontwikkeling van toezicht merkbaar zal zijn in langere wachttijden. Ook is het onontkoombaar dat aanvragers die te goeder trouw zijn hier gevolgen van zullen ondervinden. Door het samenstel van de aangekondigde maatregelen wordt geconstateerd dat de dienstverlening aan de burger zal afnemen en de burger meer moeite moet doen de toeslag te krijgen waar hij recht op heeft en bovendien langer op zijn geld moet wachten.

[11] Kamerstukken II 2013/2014, 33754, nr. 7.

Met opmerkingen [ ] **(12):** Weging daarvan ontbreekt nog wel. Voor de goede orde: dit is geen oproep om mensen te ontslaan, maar wel voor stas om van deze situatie iets van te vinden. Lijkt me goed dat hier direct te benoemen, gezien de aandacht van Kamer. Later in de brief komen we er uiteraard wel uitgebreider op terug, maar ook dan ontbreekt wat stas er van vindt. Daar staat dat het wat tussen wal en schip gevallen is. Op z'n minst kunnen we uitspreken dat we dat betreuren en er voortaan bewustwording voor vragen en dat de maatregelen die we nemen institutionele vooringenomenheid moeten voorkomen, aangezien het nu "onbewust" besloten is.

Met opmerkingen [ ] **(13):** Verwijzing IBO

Uit de analyse van het totaalbeeld blijkt dat de ambtelijke leiding van de Belastingdienst het CAF-team ook nadrukkelijk de opdracht heeft gegeven om langs de randen van de wet te opereren. In diverse stukken wordt wel gesproken over 80%/20%: bij 80% van de zaken is de fraude-aanpak terecht (de "slechten"), de overige 20% ("de goeden") lijden daaronder. Daarmee werd niet alleen bedoeld dat de goeden langer zouden moeten wachten op een voorschot, dat werd onderkend en geaccepteerd in de Kamerbrief die de maatregelen ter bestrijding van fraude met toeslagen aangekondigd, maar ook dat de kans bestond dat de toeslag ten onrechte zou worden stopgezet. [12] Dit is uitdrukkelijk afgewogen, maar daarbij zijn intern ook vraagtekens gezet en om die reden is de intentie uitgesproken deze groep zo klein mogelijk te houden. Hoewel het de uitdrukkelijke bedoeling van de leiding van de Belastingdienst was om deze afweging te delen met de politieke leiding is dat niet gebeurd. Dit sluit aan bij de eerder door de Commissie Onderzoek Belastingdienst aangeduide informele werkwijze. De Adviescommissie Uitvoering Toeslagen duidt dit als de institutionele vertaling in instructies om snel wat te doen aan vermoedens van fraude en dat dit heeft geleid tot de institutionele vooringenomenheid. De multidisciplinaire aanpak brengt bovendien het risico met zich dat het soms niet duidelijk is op basis van welke bevoegdheden wordt gewerkt. De Adviescommissie concludeert dan ook terecht dat de wijze waarop de uitvraag van bewijsstukken werd bepaald geen basis kende in de op schrift gestelde kaders of afspraken binnen Toeslagen. De uitvraag kwam zonder zichtbare checks and balances tot stand en was zeer afhankelijk van degene die het opdrachtformulier opstelde. Hier lag geen afgewogen besluitvorming aan ten grondslag. Dit leidt zoals de Adviescommissie terecht stelt tot een afwikkeling, zonder context van achtergrond en bedoeling. Resultaat is dat niemand zich meer bewust is van het onderscheid tussen 'goeden' en 'kwaden' met als gevolg dat een ieder gelijkelijk (vooringenomen) wordt behandeld. Bovendien moet onderkend worden dat de informatie van ouders niet werd beoordeeld door juristen langs de juridische meetlat, maar door uitvoerende medewerkers die slechts het opdrachtformulier kenden en primair 'afgerekend' werden op de mate waarin zij zich aan de instructies hielden. Alleen in specifieke gevallen werd doorgewezen naar de juristen.

Ondanks de institutionele vooringenomenheid wijst de Adviescommissie erop (en dat blijkt ook uit interne stukken) dat medewerkers binnen Toeslagen constateerden dat ouders in de CAF 11-zaak worden getroffen door het terugvorderen van toeslagen als gevolg van het niet of niet volledig betalen van de eigen bijdrage voor de kinderopvangtoeslag. Deze harde eis van wetgeving en interpretatie van de rechter is – al eerder - ook onder de aandacht van de staatssecretaris gebracht. Er zijn stukken aangetroffen waaruit blijkt dat de toenmalige staatssecretaris in december 2012 heeft ingestemd om in bepaalde gevallen minder streng terug te vorderen (ter hoogte van de eigen bijdrage), deze actie werd in de stukken wel gekwalificeerd als afwijkend van de geldende wet- en regelgeving en onrechtmatig. Deze soepelere houding is met instemming van de toenmalige staatssecretaris teruggedraaid na een uitspraak van de Raad van State van 19 december 2012 waarin de 'harde lijn' als norm werd bevestigd. Uw Kamer is eind 2014 ook op de hoogte gebracht van deze harde aanpak die

[12] Kamerstukken II 2013/2014, 33754, nr. 7.

ouders ondervinden van fraude van facilitators. De betreffende ouders, slachtoffers dan wel medeplegers, dienen de verstrekte toeslagen geheel terug te betalen. Uiteindelijk is eind 2014 interdepartementaal op ambtelijk niveau gesproken over het aanpassen van de wet op dit punt. Uit documentatie lijken deze overleggen begin 2015 naar de achtergrond te zijn geraakt toen miljoenenfraude met de kinderopvangtoeslag door samenspanning tussen ouders en gastouders hoog op de politieke agenda kwam. De politieke focus verschoof toen van dienstverlening naar fraudebestrijding.

Met opmerkingen [BS((14]: OPM BOA Ik snap wel dat dit blok erin staat vanwege het feit dat het in het rapport staat + uit de wob blijkt en het laat zien dat de strengheid van de wetgeving al eerder is gesignaleerd. Punt is alleen dat het niet per se aan de wetgeving ligt, maar meer in het handelen naar aanleiding van fraudesignalen. Daardoor voelt dit blok vreemd ten opzichte van de rest en lijkt het alsof het niet proportioneel terugvorderen het probleem is, terwijl dat er wel voor zorgt dat het handelen op basis van fraudesignalen harder uitpakt, maar het blijft gaan om dat handelen. Zou daarom daarover nog wel een zin opnemen. Om te voorkomen dat we mogelijk suggereren dat de Kamer zelf wist van de CAF-handelswijze

PM: kort stukje over WOB niet in relatie tot CAF-brede aanpak:

1. Toonzetting Mails
2. E-mail Tonga/hawai ()

E. De (tweede) nationaliteit

In mijn brief van 11 juni jongstleden ben ik ingegaan op het gebruik van nationaliteit het gebruik bij het toezicht op individuele toeslaggerechtigden en CAF-zaken. In de opgevraagde informatie ben ik stukken tegengekomen waar nationaliteit aan de orde is geweest buiten hetgeen beschreven in de CAF 11-zaak. Zo is er bijvoorbeeld gevonden naar aanleiding van een fraudesignaal in het kader van de giftenaantrek, waarbij strafrechtelijk onderzoek gedaan naar de achtergrond van de verdachte. In die context is ook een verzoek gedaan naar een query met nationaliteit daarin. Daarbij is vervolgens wel geconcludeerd dat dit geen duidelijke aanleiding geeft om specifiek op een groep niet-Nederlanders in te zoomen. Om elke schijn te vermijden heb ik besloten deze casus over te dragen aan de autoriteit persoonsgegevens. Ook in andere CAF-zaken binnen en buiten Toeslagen zijn documenten naar boven gekomen waaruit blijkt dat (tweede) nationaliteit en/of kenmerken die wijzen op een niet-Nederlandse oorsprong zijn gebruikt. Ik heb de stukken hierover openbaar gemaakt en deze informatie ook voorgelegd aan de Adviescommissie en de ADR ten behoeve van hun onderzoeken. Ik heb de Autoriteit Persoonsgegevens aangeboden om deze signalen mee te nemen in het lopende onderzoek naar het gebruik van nationaliteit bij Toeslagen.
Op basis van deze signalen heb ik wel al eerder de opdracht gegeven, uitgezonderd indien er een expliciete wettelijke grondslag voor is, nationaliteit niet meer te gebruiken ten behoeve van de handhavingstaak van de Belastingdienst. Gegevens over de tweede nationaliteit (naast de Nederlandse nationaliteit) spelen in de wetgeving geen rol en zouden ook in de uitvoering geen rol mogen spelen. Voor medewerkers van Toeslagen zijn deze gegevens niet meer raadpleegbaar zoals ik in mijn brief van 20 september jl. heb aangegeven. De verwijdering van deze gegevens in de systemen, voor de gehele Belastingdienst niet alleen Toeslagen, moet eind dit jaar worden afgerond.

Tot slot meld ik u dat ook de Nationale ombudsman bezig is met een onderzoek naar de behandeling van klachten bij de overheid over etnisch profileren. Bij afronding van dat onderzoek informeer ik uw Kamer over de resultaten die de Belastingdienst betreffen.

Hoe ga ik verder

Ik realiseer mij dat de compensatie - waar de getroffen ouders zolang op hebben moeten wachten - het onrecht dat hen is aangedaan niet volledig kan wegnemen. De compensatie aan de getroffen ouders voelt voor mij als de enige juiste

771558

oplossing. Maar hier stopt het niet. De Adviescommissie gaat in aan het einde van dit jaar in haar eindoordeel nog in op de vraag of er verandering en verbetering van het bestuurlijk proces en de rechtsbescherming van burgers mogelijk is om herhaling te voorkomen. Daarnaast zal de Adviescommissie samen met de ADR nog ingaan op de vraag hoe de handelswijze heeft uitgewerkt in andere CAF-zaken. En zal zij daarbij antwoord geven op de vraag welke andere ouders compensatie zal moeten worden geboden. Ik hoop u daar spoedig na het Kerstreces over te informeren.

Vooruitlopend daarop zal ik, zoals toegezegd in mijn brief van 8 november jl., voor alle toeslagen voorlopig geen nieuwe dwanginvorderingsmaatregelen nemen in gevallen waarin een persoonlijke betalingsregeling wegens opzet/grove schuld is afgewezen. Ook wordt er bij nieuwe verzoeken om een persoonlijke betalingsregeling voor een toeslagschuld voorlopig geen onderzoek gedaan naar opzet/grove schuld, tenzij er in het voortraject (de toekenningsfase) een inmiddels onherroepelijk geworden vergrijpboete is opgelegd of strafrechtelijke vervolging is ingesteld. Dit geldt ook voor verzoeken die nog niet onherroepelijk vaststaan, omdat er bijvoorbeeld nog een bezwaar- of beroepsprocedure loopt. Mijn toezegging geldt in beide situaties in ieder geval totdat het eindrapport van de commissie-Donner en het rapport van de ADR zijn gepubliceerd. Na die publicatie zal ik bezien op welke wijze omgegaan wordt met de oude gevallen.

In de tussentijd zit ik niet stil. Ik wil dat de veelheid aan ingezette maatregelen tot daadwerkelijke verbeteringen voor toeslaggerechtigden gaan leiden. Voor zover het knelpunten in de wetgeving betreft doe ik dat samen met andere bewindspersonen. Mijn gedrevenheid om dit op te lossen en in de toekomst te voorkomen is onverminderd groot.

Hoogachtend,

Menno Snel

Directoraat-Generaal
Belastingdienst

Ons kenmerk
2019-0000185550

CONCEPT